

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
KATEDRA MATEMATICKÉ ANALÝZY A APLIKACÍ MATEMATIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Penzijní připojištění se státním příspěvkem v České
republice

Vedoucí diplomové práce:
RNDr. Ondřej Pavlačka, Ph.D.
Rok odevzdání: 2012

Vypracovala:
Věra Hamplová
ME, III. Ročník

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně pod vedením RNDr. Ondřeje Pavlačky, Ph.D. a že jsem v seznamu literatury uvedla všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 17. dubna 2012

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce RNDr. Ondřeji Pavlačkovi, Ph.D. za obětavou spolupráci a za čas, který mi věnoval na konzultacích.

Poděkování patří také mé rodině a příteli, kteří mě po celou dobu studia podporují.

Obsah

Úvod	4
1 Systém penzijního připojištění se státním příspěvkem	5
1.1 Pojmy spojené s penzijním připojištěním.....	6
1.2 Penzijní fondy.....	12
1.2.1 Penzijní fond a jeho vznik	12
1.2.2 Hospodaření penzijního fondu.....	13
1.2.3 Ukončení činnosti penzijního fondu.....	14
1.2.4 Penzijní fondy v současnosti	16
1.2.5 Asociace penzijních fondů ČR	16
1.3 Vývoj legislativy v oblasti penzijního připojištění.....	17
1.4 Budoucí podoba penzijního připojištění.....	20
1.4.1 Důchodové spoření	21
1.4.2 Doplnkové penzijní spoření.....	21
1.5 Penzijní systémy v zahraničí	23
2 Srovnání penzijních fondů.....	25
2.1 Analytický hierarchický proces	25
2.2 Kritéria hodnocení penzijních fondů	26
2.3 Výběr nejvhodnějšího penzijního fondu.....	32
3 Uspořená částka.....	36
Závěr	40
Zdroje	41
Seznam příloh	45
Příloha	46

Úvod

Penzijní připojištění, jakožto spořicí produkt garantující kladné zhodnocení finančních prostředků, nám dává možnost ovlivnit, jakým směrem se bude ubírat naše životní úroveň v době, kdy již nebudeme schopni pracovat a budeme odkázáni spoléhat se na druhé, respektive na stát. Výši starobního důchodu ani demografický vývoj v našem státě zkrátka neovlivníme, proto je lepší myslet na toto období zavčas a nespoléhat se pouze na státní důchod.

Penzijní připojištění se státním příspěvkem, legislativně upraveno zákonem č. 42/1994 Sb., je výhodná forma spoření finančních prostředků, podporovaná státem, která nám má zajistit budoucnost v období stáří. Na začátku své práce se budu nejprve věnovat objasnění důležitých pojmů spojených s tímto tématem, mezi které patří mimo jiných pojmy jako účastník penzijního připojištění, penzijní fond, statut, penzijní plán, dávky z penzijního připojištění, státní příspěvky, příspěvky účastníků a další. Blížeji se budu věnovat penzijním fondům na našem trhu v současné době, popíšu, jak se změnil jejich počet od roku 1994 a co se skrývá pod pojmem Asociace penzijních fondů České republiky. Další část, věnována novelizacím původního zákona, popíše nejdůležitější změny, kterými si penzijní připojištění za dobu své existence prošlo.

V době psaní této práce došlo v rámci důchodové reformy ke schválení zásadních změn týkajících se penzijního připojištění. Od roku 2013 již nebude existovat tak, jak ho známe doposud, ale nově vznikne tzv. penzijní spoření, upraveno zákonem č. 427/2011 Sb., o penzijním spoření. Jelikož však téma práce bylo zadáno ještě před schválením tohoto zákona, bude praktická část práce věnována srovnání základních ukazatelů, kterými se člověk mohl řídit při výběru penzijního fondu (od února 2012 již není možný přestup mezi jednotlivými penzijními fondy).

V poslední části uvedu příklady, kolik se dá naspořit v rámci penzijního připojištění při různých výších měsíčního příspěvku a kolik si oproti tomu naspoří lidé, kteří budou součástí nově vznikajícího penzijního spoření.

1 Systém penzijního připojištění se státním příspěvkem

První kapitola bude věnována popisu systému, vysvětlení a definování základních pojmů, se kterými se můžeme v rámci penzijního připojištění setkat, penzijním fondům a vývoji právní legislativy v oblasti penzijního připojištění. Při psaní této kapitoly jsem vycházela z literatury [1], [3], [4], [5].

Systém penzijního připojištění se státním příspěvkem, jakožto určitá forma dlouhodobého spoření podporovaná státem formou státního příspěvku a daňových úlev, vznikl v České republice již v roce 1994. Za dobu své existence si penzijní připojištění již stihlo vybudovat významnou pozici na českém finančním trhu. Právní úprava je zakotvena v zákoně č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, který byl od svého vzniku již několikrát novelizován.

Zákon definuje penzijní připojištění jako shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění a státu poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění. Jedná se zkrátka o postupné střídání relativně malých finančních částek během ekonomicky aktivního života, které se nám spolu se státními příspěvky a výnosy z hospodaření fondu šetří na našem osobním účtu až do doby, kdy se po splnění podmínek stanou dalším finančním zdrojem v našem důchodovém věku. Člověk tak ve stáří není závislý pouze na výplatě starobního důchodu, na niž má nárok z průběžného pilíře.

Velmi důležitým pojmem v oblasti penzijního připojištění je penzijní plán, který je nedílnou součástí každé smlouvy a podléhá schválení Ministerstva financí. Existují dva typy penzijního plánu, a to příspěvkově a dávkově definovaný. U příspěvkově definovaného penzijního plánu není předem známá výše dávky vyplácené při vzniku nároku. Výše dávky se odvíjí od celkově zaplacených příspěvků, podílu účastníka na výnosech hospodaření fondu a věku, od kterého se poskytuje penze. Oproti tomu dávkově definovaný penzijní plán předem stanovuje výši dávky, kterou bude účastník v budoucnu pobírat (například, že penzijní fond vyplatí účastníkovi po splnění podmínek jednorázově 500 000 Kč, či doživotně měsíčně bude vyplácet 4 000 Kč). Penzijní fond musí v tomto případě propočítat potřebnou výši měsíční platby a počet let placení v závislosti na cílové dávce. Systém penzijního připojištění v České republice se podle zákona řídí příspěvkově definovaným penzijním plánem. Jediná výjimka spočívá v tom, že v případě invalidní

penze může být použit dávkově definovaný přístup (při splnění stanovených podmínek nároku na tuto penzi zaručuje penzijní fond její dohodnutou výši).

Na tomto místě bych ještě ráda objasnila možnou zdánlivou spojitost názvu penzijního připojištění s pojištěním jako takovým. Penzijní připojištění je samostatné odvětví, řídící se vlastní legislativou a spravované vlastními institucemi – penzijními fondy. Oproti tomu pojištění, například důchodové, se kterým bychom si mohli penzijní připojištění splést, se řídí zákonem č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví a zákonem č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě. Pokud bychom si chtěli zřídit důchodové pojištění, museli bychom si vyhledat některou z komerčních pojišťoven nabízející tento finanční produkt. Důchodové pojištění je jednou z forem kapitálového životního pojištění, které klienta navíc chrání proti případným rizikům. Stejně jako u penzijního připojištění je i u důchodového pojištění možnost využít daňové zvýhodnění, kterým se budu podrobněji věnovat dále v textu. U důchodového pojištění si můžeme snížit daňový základ až o 12 000 Kč za rok bez omezení na minimální výši zaplaceného pojistného. Nevýhodou důchodového pojištění jsou však neposkytované státní příspěvky a omezená možnost klienta libovolně měnit nastavení svého pojištění. Přestože penzijní připojištění a důchodové pojištění jsou dva rozdílné produkty, jejich cíl je stejný, a to zajistit vyšší životní úroveň v seniorském věku.

1.1 Pojmy spojené s penzijním připojištěním

S penzijním připojištěním je spojena řada pojmů, bez jejichž vysvětlení bych nemohla pokračovat dále, proto budu tuto podkapitolu, zejména za pomoci zákona o penzijním připojištění, věnovat právě jim. Výjimku udělám u penzijních fondů, které si rozebereme až v samostatné podkapitole. Využila jsem literatury [1], [2], [3], [6], [7].

Účastník penzijního připojištění

Podle zákona může být účastníkem fyzická osoba starší 18 let s trvalým pobytem na území České republiky, která uzavře s penzijním fondem písemnou smlouvu o penzijním připojištění. Zákon tedy nedává možnost rodičům uzavřít svým dětem smlouvu před nabytím plnoletosti, jako je tomu například u stavebního spoření, které může mít již

novorozenec. Oproti tomu horní věková hranice udána není, záleží tedy pouze na nás, do jakého věku si budeme spořit.

Vstupem České republiky do Evropské unie se rozšířilo spektrum účastníků i o fyzické osoby starší 18 let s bydlištěm na území jiného členského státu Evropské unie, což je však podmíněno účastí na důchodovém pojištění nebo veřejném zdravotním pojištění v České republice.

Smlouva o penzijním připojištění

Penzijní připojištění vzniká na základě písemné smlouvy mezi fyzickou osobou a penzijním fondem, kterou se penzijní fond zavazuje poskytovat účastníku dávky penzijního připojištění za podmínek, ve výši a způsobem stanoveným penzijním plánem a touto smlouvou a účastník, jakožto druhá smluvní strana, se zavazuje platit penzijnímu fondu příspěvky za podmínek, ve výši a způsobem stanoveným penzijním plánem a touto smlouvou.

Smlouva nesmí obsahovat zneužitelné klauzule v neprospěch účastníka a je třeba v ní vždy sjednat poskytování starobní penze. Účastník má možnost ve smlouvě uvést osobu, které vznikne nárok na odbytné v případě jeho úmrtí. Určí-li účastník osob více, musí současně vymežit způsob rozdělení odbytného jednotlivým osobám (například v procentech, či zlomkem).

Statut a penzijní plán

Jedná se o dokumenty, které musí mít každý penzijní fond a musí také zajistit, aby byly tyto dokumenty všem přístupné. Před uzavřením smlouvy musí fond své klienty seznámit jak se statutem, tak s penzijním plánem. Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem ukládá nutné náležitosti, jež musí každý penzijní fond obsáhnout ve svém statutu. V dnešní době, kdy má již téměř každá domácnost přístup k internetu, je nejjednodušší najít si statut na webových stránkách fondu. Dozvíme se zde rozsah činnosti penzijního fondu, zaměření a cíle investiční politiky penzijního fondu, zásady hospodaření, způsob použití zisku, obchodní firmu a sídlo depozitáře, způsob zveřejňování zpráv o hospodaření s majetkem penzijního fondu a změnách statutu a informaci o tom, kde lze tyto zprávy obdržet. Změny statutu musí být schváleny Českou národní bankou, jinak jsou neplatné. Dříve o změnách rozhodovalo Ministerstvo financí.

Platí zde pravidlo, že mlčení znamená souhlas, a tak pokud Česká národní banka do 30 dnů od doručení návrhu na změnu statutu nevyjádří nesouhlas, platí, že změna je schválena.

Penzijní plán je dokument, který je nedílnou součástí každé smlouvy o penzijním připojištění se státním příspěvkem. Penzijní fondy jsou povinny písemně informovat své účastníky o změnách penzijního plánu a záleží pouze na účastníkovi, zda na změnu přistoupí, či nikoliv. Podle zákona musí penzijní plán stanovit:

- a) druhy penzí a ostatních dávek penzijního připojištění,
- b) podmínky nároku na dávky penzijního připojištění a jejich výplatu,
- c) způsob výpočtu dávek poskytovaných z penzijního připojištění,
- d) důvody vypovězení penzijního připojištění,
- e) výši příspěvků,
- f) podmínky odkladu nebo přerušování placení příspěvků a změny výše příspěvků,
- g) pravidla a způsob placení příspěvků a postup při neplacení a opožděném nebo nesprávném placení příspěvků,
- h) podmínky převzetí peněžních prostředků z penzijního připojištění u jiného penzijního fondu a úprava nároků na základě tohoto převzetí,
- i) zásady, podle kterých se účastníci včetně příjemců penzí podílejí na výnosech hospodaření penzijního fondu.

Příspěvek účastníka

Jedná se o finanční prostředky, které se střežují na individuálním účtu klienta společně s výnosy z hospodaření penzijního fondu a státními příspěvky. Příspěvek účastníka se může skládat ze dvou složek, a to z příspěvku placeného samotným účastníkem a z příspěvku placeného třetí osobou, což je účastník povinen předem písemně oznámit penzijnímu fondu. Za třetí osobu můžeme považovat zaměstnavatele, kteří to často využívají jako benefit pro své zaměstnance, ale i rodiče, kteří platí příspěvky za své děti, dokud budou studovat.

Smlouvu o penzijním připojištění může mít každý uzavřenu pouze jednu,¹ není tedy možné platit příspěvek u více penzijních fondů najednou. Výše příspěvku závisí na každém z nás, avšak nejnižší možná výše je 100 Kč měsíčně, což je minimální částka zakládající nárok na státní příspěvek. Výše příspěvku se stanoví na kalendářní měsíc a smluvně se dohodne interval placení příspěvku (měsíc, čtvrtletí, rok). Při rozhodování, jakou částku si budeme měsíčně ukládat u penzijního fondu, bychom měli brát v úvahu zejména náš současný příjem, očekávaný budoucí příjem, věk, předpokládaný odchod do starobního důchodu a výši příspěvků od třetích osob. Účastník má právo změnit výši příspěvku podle své aktuální finanční situace (zvýšit, či snížit). Popřípadě je také možnost požádat o odklad placení. Doba odkladu se započítává do pojištěné doby pouze, pokud účastník příspěvky doplatil. Pokud účastník požádá o přerušeni placení příspěvků, nebude se mu tato doba započítávat do pojistné doby.

Státní příspěvky

Státní příspěvek je částka, na kterou má nárok každý účastník penzijního připojištění, který řádně a včas zaplatil svůj příspěvek penzijnímu fondu. Na každý kalendářní měsíc náleží účastníkovi pouze jeden státní příspěvek. Pokud by účastník platil příspěvek za delší období než je kalendářní měsíc (například čtvrtletně), stanovila by se mu výše státního příspěvku podle průměrné měsíční výše připadající na toto období. Povinností penzijního fondu je evidovat státní příspěvky poskytnuté ve prospěch jednotlivých účastníků a hospodařit s nimi, stejně jako s příspěvky účastníků, s odbornou péčí a s cílem zabezpečit spolehlivý výnos.

Výše státního příspěvku na kalendářní měsíc se odvíjí od výše příspěvku zaplaceného účastníkem, což přehledně ukazuje následující tabulka.

Příspěvek účastníka (v Kč)	Státní příspěvek (v Kč)
100- 199	50 + 40 % z částky nad 100 Kč
200 – 299	90 + 30 % z částky nad 200 Kč
300 – 399	120 + 20 % z částky nad 300 Kč
400 – 499	140 + 10 % z částky nad 400 Kč
500 a více	150

Tabulka 1.1 Výše státního příspěvku

¹ Další smlouvu o penzijním připojištění lze uzavřít pouze ve třech případech (bliže § 19), a to pokud dříve vzniklé penzijní připojištění zaniklo, bylo přerušeno a nebo pokud účastník, kterému vznikl nárok na dávky penzijního připojištění požádal o výplatu dávky.

Státní příspěvky jsou poskytovány se státního rozpočtu. Žádost o jejich poskytnutí podává penzijní fond jednou za čtvrt roku souhrnně za všechny účastníky, kterým náleží státní příspěvek. Žádost je podávána Ministerstvu financí v kalendářním měsíci následujícím po skončení kalendářního čtvrtletí.

Dávky z penzijního připojištění

Pokud budeme penzijnímu fondu, s nímž máme uzavřenou smlouvu o penzijním připojištění, poctivě platit příspěvky, musí se nám to jednou vrátit tzv. „i s úroky“. V našem případě přesněji se státními příspěvky a výnosy z hospodaření fondu. Navíc máme na výběr, jakou formou získáme naspořené peníze zpět. Při vzniku nároku se totiž z penzijního připojištění poskytují následující dávky: penze, jednorázové vyrovnání, odbytné.

Nejprve bych se chtěla zastavit u penze. Penzí se pro účely penzijního připojištění myslí pravidelná doživotní výplata peněžní částky. Výjimkou je pozůstalostní penze, kdy výplata peněžní částky probíhá po dobu stanovenou penzijním plánem, nikoliv doživotně. Můžeme se setkat s těmito penzemi:

- starobní – podmínkou pro vznik nároku na tuto penzi je dosažení věku 60 let a pojištěná doba² musí být nejméně 60 a nejvíce 120 kalendářních měsíců. Starobní penze musí být sjednána v každé smlouvě o penzijním připojištění.
- invalidní – podmínkou je přiznání invalidního důchodu z důchodového pojištění pro invaliditu třetího stupně a pojištěná doba musí být nejméně 36 a nejvíce 60 měsíců.
- výsluhová – podmínkou nároku je, aby pojištěná doba činila nejméně 180 kalendářních měsíců (15 let), její sjednání je tedy výhodné pouze pro účastníky, kteří si začínají spořit do 45 let věku. Po uplynutí 15 let si však můžeme vybrat pouze polovinu z naspořených prostředků.

² Pojištěná doba je doba placení příspěvků stanovená v penzijním plánu nutná pro vznik nároku na dávky z penzijního připojištění. Zákon u jednotlivých penzí udává nejnižší počet měsíců nutný pro vznik nároku, jenž fondy nemohou ve svých penzijních plánech snížit. Zároveň stanovuje i horní hranici (s výjimkou výsluhové penze), kterou nemohou fondy prodlužovat. Jako příklad bych uvedla invalidní penzi, kterou Penzijní fond Komerční banky přiznává účastníkovi, jenž platil příspěvky před přiznáním plného invalidního důchodu z důchodového pojištění po dobu 36 kalendářních měsíců, kdežto Generali penzijní fond má pojištěnou dobu stanovenou na horní hranici, tedy na 60 kalendářních měsíců.

- pozůstalostní – podmínkou nároku je úmrtí účastníka, pojištěná doba je stejná jako u invalidní penze.

Dávky penzijního připojištění se vyplácejí na základě žádosti oprávněného, účastník tedy nemusí ukončit penzijní připojištění ihned po vzniku nároku, ale až bude naspořené prostředky opravdu potřebovat. Pozůstalostní penze náleží fyzické osobě, kterou účastník určil ve smlouvě, přičemž jich může určit i více. Oproti tomu starobní, invalidní i výsluhová penze náleží pouze účastníkovi.

Místo výplaty penze se může účastník rozhodnout pro jednorázové vyrovnání. V tomto případě nám bude celá částka nashromážděná během spoření na našem individuálním účtu vyplacena najednou. Nutná pojištěná doba pro vznik nároku se liší podle toho, zda jsme se pro jednorázové vyrovnání rozhodli místo invalidní, či výsluhové penze (zde činí pojištěná doba nejméně 36 a nejvíce 60 měsíců) nebo místo starobní penze (pojištěná doba nejméně 60 měsíců).

Poslední možností je odbytné, které obdržíme, pokud nemůžeme splnit podmínky pro výplatu penze a platili jsme příspěvky alespoň 12 kalendářních měsíců. V takovém případě penzijní fond vyplatí pouze příspěvky účastníka zhodnocené o podíly na výnosech hospodaření fondu, nikoliv však státní příspěvky. Ty musí vrátit Ministerstvu financí.

Závěrem bych ještě zmínila zdanění dávek penzijního připojištění, které jsou předmětem daně z příjmu. Pokud se rozhodneme pro výplatu penze, budou nám 15 % zdaněny pouze výnosy z hospodaření penzijního fondu, kdežto u jednorázového vyrovnání a odbytného ještě navíc i příspěvky zaplacené zaměstnavatelem.

Depozitář

Depozitářem je banka, která vede příslušnému penzijnímu fondu účty, na které zasílají účastníci a stát příspěvky na penzijní připojištění. Zákon ukládá penzijnímu fondu povinnost zřídit u svého depozitáře samostatné běžné účty nebo podúčty k běžnému účtu pro:

- a) přijímání a vrácení příspěvků účastníků na penzijní připojištění,
- b) poskytování a vrácení státních příspěvků na penzijní připojištění,
- c) financování činnosti penzijního fondu,
- d) umístování a ukládání prostředků penzijního fondu.

Pokud by se penzijní fond rozhodl změnit depozitáře, musí poslat návrh na změnu ke schválení České národní bance, jinak je změna neplatná. Může také nastat situace, kdy sama Česká národní banka rozhodne o změně depozitáře penzijního fondu, například pokud depozitář porušuje povinnosti stanovené zákonem nebo depozitářskou smlouvou.

1.2 Penzijní fondy

V první části následující podkapitoly se budu věnovat základnímu popisu penzijních fondů, čili jejich vzniku, hospodaření a zániku, a blíže vysvětlím pojem Asociace penzijních fondů České republiky. V další části se budu zabývat tím, jaké penzijní fondy působí na našem trhu v současné době a jak se tento počet změnil od doby, kdy bylo penzijní připojištění v České republice na počátku své existence. Při psaní této podkapitoly jsem vycházela ze zdrojů [1], [2], [8], [9], [10], [11], [12], [13], [14], [15], [16], [17], [18] a [19].

1.2.1 Penzijní fond a jeho vznik

Penzijní fondy, jakožto právnické osoby se sídlem na území České republiky, jsou finanční instituce specializované na poskytování služeb penzijního připojištění. Jsou zakládány jako akciové společnosti, pro které platí ustanovení obchodního zákoníku (pokud zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem nestanoví jinak). Rozdíly mezi obyčejnou akciovou společností a penzijním fondem se projevují již při jeho vzniku. Ke vzniku a činnosti penzijního fondu je totiž třeba povolení, o jehož udělení rozhoduje na základě písemné žádosti zakladatelů penzijního fondu Česká národní banka. Před rozhodnutím o schválení žádosti musí banka požádat o stanovisko Ministerstvo práce a sociálních věcí. Povolení se uděluje na dobu neurčitou a nelze jej převést na jinou osobu. Při založení musí mít penzijní fond kromě dokumentů, které stanovuje obchodní zákoník (tedy zakladatelská smlouva nebo listina a stanovy), ještě dokumenty vyplývající ze zákona o penzijním připojištění, a to statut a penzijní plán. Obchodní firma³ penzijního fondu musí obsahovat označení "penzijní fond". Z logických důvodů nesmí toto označení používat jiné právnické osoby, které nezískají povolení k provozování této činnosti. Dalším rozdílem je výše základního kapitálu, který byl novelou v roce 1999 navýšen

³ Obchodní firma je název, pod kterým je podnikatel zapsán v obchodním rejstříku.

z původních 20 000 000 Kč na 50 000 000 Kč. Penzijní fond, na rozdíl od běžných akciových společností, nelze založit na základě veřejné nabídky akcií⁴ a ani nemá možnost vydávat prioritní akcie⁵, či akcie pro zaměstnance za zvýhodněných podmínek.

Krátce bych se zde ještě zmínila o orgánech penzijního fondu, kterými jsou představenstvo a dozorčí rada. Představenstvo penzijního fondu musí mít nejméně 5 členů, dozorčí rada nejméně 3 členy, přičemž počet členů rady musí být dělitelný třemi. Povinností členů je plnit své povinnosti tak, aby nebyly poškozeny zájmy účastníků penzijního připojištění. Stejně jako zaměstnanci penzijního fondu, musí i členové orgánů zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděli při výkonu své funkce nebo zaměstnání. V některých případech však mohou být této povinnosti zproštěni, například pro účely občanského soudního řízení, exekučního a trestního řízení, či pro účely výkonu bankovního dohledu.

1.2.2 Hospodaření penzijního fondu

Jelikož zákon ukládá penzijním fondům povinnost hospodařit s majetkem takovým způsobem, aby byl zabezpečen spolehlivý výnos, mají fondy poněkud omezené možnosti v oblasti investování. Peněžní prostředky shromážděné penzijním fondem mohou být umístěny například do dluhopisů, jejichž emitentem je členský stát Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, do dluhopisů vydaných Evropskou investiční bankou, do podílových listů otevřených podílových fondů, či do movitých věcí a nemovitostí poskytujících záruku bezpečného uložení peněžních prostředků. Cenný papír musí penzijní fond koupit jen za nejnižší cenu, za kterou by jej bylo možné při vynaložení odborné péče koupit, a prodat jen za nejvyšší cenu, za kterou by jej bylo možné při stejné péči prodat. Hospodařením penzijního fondu se zabývá hlava osmá zákonu o penzijním připojištění se státním příspěvkem, konkrétně v paragrafu 33 se dozvíme všechny možné oblasti investování penzijního fondu.

Při rozdělování zisku penzijního fondu (§35) připadá nejméně 5 % do rezervního fondu a nejvíce 10 % se rozděluje podle rozhodnutí valné hromady. Zbývá část, tedy

⁴ Založení akciové společnosti na základě veřejné nabídky akcií se používá v případě, kdy zakladatelé nemohou, či nechtějí upsat celý základní kapitál sami. V takovém případě musí být veřejnost vhodným způsobem informována, například v denním tisku, o době, místě a postupu upisování akcií. Upisování akcií je právní úkon upisovatele, kterým vyjadřuje svoji vůli stát se společníkem (akcionářem) akciové společnosti.

⁵ Prioritní akcie je akcie s přednostním právem na výplatu dividendy (podílu ze zisku), avšak její majitel nemá právo hlasovat na valné hromadě společnosti.

minimálně 85 % zisku se použije ve prospěch účastníků penzijního připojištění. Pokud by hospodaření penzijního fondu skončilo ztrátou, je třeba k jejímu krytí použít nerozdělený zisk z minulých let, rezervní fond a další fondy tvořené ze zisku. V případě, že by to nestačilo, musí být ztráta kryta snížením základního kapitálu. Jeho hodnota však nesmí klesnout pod zákonem stanovenou minimální hodnotu.

Zprávy o hospodaření musí penzijní fondy zveřejňovat do tří měsíců od skončení pololetí a kalendářního roku a předložit je České národní bance, Ministerstvu financí a svému depozitáři.

1.2.3 Ukončení činnosti penzijního fondu

Penzijní fondy jsou regulovány řadou prostředků, které mají zajistit vysokou stabilitu fondu a účastníkům penzijního připojištění jistý výnos bez vynaložení rizika. Ovšem jedná se pouze o preventivní opatření a nikdo nám stoprocentně nezaručí, že námi vybraný penzijní fond nemůže zkrachovat (konkrétní případy uvedu na konci této podkapitoly). Počet penzijních fondů se od vzniku penzijního připojištění v České republice poměrně změnil. Z původních 47 penzijních fondů, jenž získaly povolení k činnosti, jich máme v současné době jen 9. Většina z nich zanikla sloučením s jiným fondem. Zatím poslední fúze proběhla na konci roku 2011, kdy se sloučil ČSOB Penzijní fond Stabilita (nástupnická společnost) a ČSOB Penzijní fond Progres (zanikající společnost). Důvodem byla připravovaná reforma penzijního systému, o níž se zmíním později.

Než se budu věnovat tomu, jaké jsou možnosti ukončení činnosti penzijního fondu, ráda bych zde uvedla, co se skrývá pod těmi preventivními opatřeními. V první řadě jsou to přísná pravidla pro vznik a fungování fondu stanovená zákonem, z nichž bych zdůraznila zejména základní kapitál v minimální výši 50 milionů korun a dosti omezené možnosti v oblasti investování svěřených prostředků. Činnost penzijního fondu navíc podléhá dohledu České národní banky a také státnímu dozoru, který vykonává Ministerstvo financí. Úkolem České národní banky je dohlížet na dodržování zákona o penzijním připojištění se státním příspěvkem, statutu a penzijního plánu a dbát na ochranu účastníků. Ministerstvo financí má na starosti dohled v souvislosti s poskytováním a vrácením státního příspěvku, například prověřuje seznamy účastníků všech penzijních fondů, aby byl státní příspěvek poskytnut každému účastníkovi pouze jednou v daném kalendářním měsíci.

Pokud Česká národní banka při výkonu dohledu zjistí, že penzijní fond porušuje nebo neplní povinnosti stanovené zákonem, porušuje statut nebo penzijní plán, může podle závažnosti a povahy zjištěných nedostatků přejít k různým řešením, v tom nejmírnějším případě může fondu nařídit, aby zjištěné nedostatky ve stanovené lhůtě odstranil, popřípadě aby byly v určené lhůtě vyměněny členové orgánů penzijního fondu. Krajní možností je potom odebrání povolení k činnosti, a to například z důvodu, kdy zakladatelé v žádosti o udělení povolení vědomě uvedli nesprávné údaje, nebo v případě, kdy by další pokračování činnosti penzijního fondu ohrožovalo nároky účastníků.

Zrušení a likvidace penzijního fondu se řídí obchodním zákoníkem (až na některé odchylky stanovené zákonem o penzijním připojištění). Penzijní fond může být zrušen bez likvidace nebo s likvidací. V prvním případě může dojít k rozdělení nebo fúzi s jiným fondem, přičemž rozlišujeme fúzi sloučením⁶ a splynutím⁷. Pokud se k takovému kroku některé penzijní fondy rozhodnou, potřebují povolení České národní banky. Účastník u penzijního fondu, který byl zrušen rozdělením nebo fúzí, se stává účastníkem u nově vzniklého penzijního fondu, pokud s tím souhlasí. Při zrušení penzijního fondu bez právního nástupce, tedy s likvidací, jmenuje Česká národní banka likvidátora, který má na starosti vypořádání nároků účastníků penzijního připojištění. Pokud se penzijní fond nedohodne s účastníkem o převedení prostředků k jinému penzijnímu fondu, jsou nároky vypořádány výplatou jednorázového vyrovnání nebo odbytného.

Může ovšem nastat i situace, kdy majetek penzijního fondu v likvidaci nepokryje veškeré jeho závazky. V takovém případě je likvidátor povinen podat návrh na prohlášení konkurzu. Soudním usnesením je prohlášen konkurz na majetek zanikajícího fondu a jmenován správce konkurzní podstaty, tedy veškerého majetku, který ve fondu zůstal. Pohledávky v takovém případě nebývají uspokojeny zcela, ale jen poměrnou částí. Příkladem je hned několik zaniklých penzijních fondů [16]. Z Penzijního fondu Multi dostali klienti náhradu 60 %, z Penzijního fondu Certa 40 %, z Penzijního fondu Vyšehrad pouhých 10 % a z Penzijního fondu Garance – Vzájemného fondu pro Čechy, Moravu a Slezsko nedostali jeho účastníci dokonce vůbec nic.

⁶ V případě sloučení dochází k zániku jedné nebo více společností a veškeré vztahy a jmění této společnosti, popřípadě společností přechází na společnost druhou, tzv. nástupnickou.

⁷ U splynutí dochází k zániku dvou nebo více společností a jejich vztahy a jmění přechází na nově založenou nástupnickou společnost.

1.2.4 Penzijní fondy v současnosti

Jak jsem již zmínila výše, v současné době působí na našem trhu 9 penzijních fondů, jež jsou součástí silných finančních skupin, a tak jejich zrušení je velmi málo pravděpodobné. Pro přehlednost je shrnu v následující tabulce i s jejich deponitáři.

	Penzijní fond	Depozitář
1	AEGON Penzijní fond, a. s.	Česká spořitelna, a. s.
2	Allianz penzijní fond, a. s.	Komerční banka, a. s.
3	AXA penzijní fond, a. s.	UniCredit Bank Czech Republic, a. s.
4	ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s., člen skupiny ČSOB	UniCredit Bank Czech Republic, a. s.
5	Generali penzijní fond a. s.	UniCredit Bank Czech Republic, a. s.
6	ING Penzijní fond, a. s.	ING Bank N. V.
7	Penzijní fond České pojišťovny, a. s.	UniCredit Bank Czech republic, a. s.
8	Penzijní fond České spořitelny, a. s.	Komerční banka, a. s.
9	Penzijní fond Komerční banky, a. s.	Česká spořitelna, a. s.

Tabulka 1.2 Penzijní fondy v České republice ke dni 1. 1. 2012

Porovnání jednotlivých fondů provedu až ve druhé kapitole v rámci srovnávání ukazatelů, kde mimo jiné porovnam například počet účastníků, či průměrné zhodnocení prostředků u jednotlivých penzijních fondů.

1.2.5 Asociace penzijních fondů ČR

Asociace penzijních fondů České republiky, zkráceně APF ČR, je dobrovolné zájmové sdružení právnických osob, zejména penzijních fondů, jenž bylo založeno dne 25. června 1996. Jeho posláním je zejména koordinovat, zastupovat, hájit a prosazovat společné zájmy svých členů a propagovat myšlenku penzijního připojištění. Řídí se svými stanovami a Kodexem etiky. Členství v APF ČR je dobrovolné a má dvě formy. Jednak je to členství řádné, které je určeno penzijním fondům vzniklým na základě zákona

o penzijním připojištění a vzniká na základě jednostranného přistoupení penzijního fondu. Druhou možností je členství přidružené, jenž je určeno pro právnické osoby, působící v oblastech navazujících na penzijní připojištění nebo s ním úzce souvisí a vzniká na základě žádosti o členství. APF ČR nyní sdružuje všech 9 penzijních fondů působících v současné době na našem trhu a zároveň se zde soustřeďují i 3 přidružení členové, a to Deloitte Advisory s.r.o., KPMG Česká republika, s.r.o. a Ernst & Young, s.r.o. Všechny tři společnosti poskytují poradenské služby, a to například v oblastech auditu, účetnictví, daní, či podnikového poradenství.

1.3 Vývoj legislativy v oblasti penzijního připojištění

Penzijní připojištění se státním příspěvkem funguje v České republice již 18 let. Za tuto dobu došlo v zákoně č. 42/1994 Sb. ke spoustě změn. Ráda bych proto v této podkapitole shrnula 3 důležité novelizace, jimiž penzijní připojištění prošlo. Při psaní jsem vycházela ze zdrojů [8], [20], [21], [22], [23], [24], [25], [26], [27] a [28].

Novela č. 170/1999 Sb.

Tato novela způsobila zásadní průlom podoby penzijního připojištění. Byla zaměřena na několik důležitých oblastí, a to zvýšení bezpečnosti, posílení dlouhodobosti a rozšíření motivačních prvků. Penzijní připojištění se tak stalo ještě více atraktivní než doposud.

V oblasti bezpečnosti novela zpřísnila pravidla pro hospodaření s penězi klientů a nařídila penzijním fondům zvýšit svůj základní kapitál z původních 20 000 000 Kč na 50 000 000 Kč. K posílení dlouhodobosti došlo posunem věkové hranice nutné pro vznik nároku na starobní penzi, či jednorázové vyrovnání, a to z původních 50 let na 60 let. Důležitá změna se také týkala státních příspěvků, které podle novely zůstaly stejně vysoké po celou dobu trvání penzijního připojištění. Původně docházelo ke snížení státního příspěvku po dvou letech spoření. Pro lepší přehlednost shrnu státní příspěvek u starších smluv, uzavřených do roku 2000, v následující tabulce.

Příspěvek účastníka (měsíčně, v Kč)	Výše státního příspěvku (měsíčně) u původních smluv	
	V prvních dvou letech	Po dvou letech
100 - 199	50 Kč + 40% z částky nad 100 Kč	40 Kč + 32% z částky nad 100 Kč
200 – 299	90 Kč + 30% z částky nad 200 Kč	72 Kč + 24% z částky nad 200 Kč
300 – 399	120 Kč + 20% z částky nad 300 Kč	96 Kč + 16% z částky nad 300 Kč
400 – 499	140 Kč + 10% z částky nad 400 Kč	112 Kč + 8% z částky nad 400 Kč
500 a více	150 Kč	120 Kč

Tabulka 1.3 Státní příspěvek u smluv uzavřených do roku 2000

Účastníci penzijního připojištění, kteří si smlouvu sjednali ještě podle původních podmínek, měli na výběr. Buď přijmout upravené penzijní plány a tím získat vyšší státní příspěvek na úkor pozdějšího nároku na dávky z penzijního připojištění, či zůstat u původních podmínek.

V neposlední řadě přinesla novela možnost uplatnit některá daňová zvýhodnění, což na rozdíl od předchozích změn nebylo doprovázeno rozhodnutím účastníka, zda na nové podmínky přistoupí, či nikoliv. Možnost daňových úlev se totiž vztahuje na všechny smlouvy o penzijním připojištění bez ohledu na datum jejich uzavření a typ penzijního plánu. Důvodem bylo zejména podpořit účastníky ve spoření vyšších částek a podněcovat zaměstnavatele k přispívání svým zaměstnancům na penzijní připojištění.

A co v sobě tedy spojení daňová zvýhodnění, můžeme také říci daňové úlevy, skrývá? Příspěvky, jimiž zaměstnavatel přispívá zaměstnancům na penzijní připojištění, jsou pro něj daňově uznatelným nákladem, respektive výdajem,⁸ ovšem pouze do určitého limitu, který činí 3 % z vyměřovacího základu zaměstnance pro pojistné na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti.⁹ Pokud se zaměstnavatel rozhodne přispívat svému zaměstnanci více než 3 % z vyměřovacího základu, k čemuž ho například povede jeho dobrá vůle, kdy mu nebude lhostejná budoucí životní úroveň jeho zaměstnanců po odchodu do důchodu, již si tyto částky nebude moci uplatnit jako daňově uznatelný náklad (výdaj). Důležité také je, že příspěvek v jakékoliv výši nepodléhá sociálnímu ani

⁸ Daňově uznatelný náklad (výdaj) snižuje základ daně, a tedy i výslednou daňovou povinnost. Čím více jich tedy může zaměstnavatel, respektive podnikatel, uplatnit, tím bude platit nižší daň z příjmů.

Pojmy náklad a výnos se používají v (podvojném) účetnictví, které se řídí zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Oproti tomu pojmy výdaj a příjem slouží pro daňovou evidenci, kterou vedou menší podniky (dříve označováno jako jednoduché účetnictví), která se řídí zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

⁹ U většiny pracovníků je vyměřovací základ roven jejich hrubému měsíčnímu příjmu.

zdravotnímu pojištění. K tomu, aby se na zaměstnavatele i zaměstnance vztahovala daňová zvýhodnění upravená touto novelou, musí zaměstnavatel posílat příspěvek vždy přímo na bankovní účet penzijního fondu, nikoliv zprostředkovaně, například přes zaměstnance s tím, že si příspěvek na penzijní připojištění uhradí sám.

Výhoda pro zaměstnance tkví v tom, že příspěvek na penzijní připojištění získaný od zaměstnavatele je do 5 % vyměřovacího základu pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti osvobozen od daně z příjmů fyzických osob. I zde platí, že pokud bude příspěvek přesahovat limit 5 % vyměřovacího základu, bude přesahující částka již plně podléhat dani z příjmů a nebude od ní osvobozena

Dále přinesla novela č. 170/1999 Sb. účastníkům penzijního připojištění možnost snížit si svůj základ daně o zaplacené příspěvky, avšak pouze o ty vlastní (nikoliv poskytnuté zaměstnavatelem), které převyšují částku 6 000 Kč ročně. Týká se to tedy pouze měsíčních příspěvků vyšších než 500 Kč. Za jedno zdaňovací období, což je pro nás kalendářní rok, je možno odečíst maximálně 12 000 Kč. Pro plné využití této možnosti by si účastník musel platit na své penzijní připojištění měsíčně 1 500 Kč. Daňový odečet se uplatňuje zpětně při ročním zúčtování.

Na závěr bych pro upřesnění ještě zmínila, že daňové úlevy týkající se penzijního připojištění upravuje jiná legislativa, a to zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. V současné době činí daň z příjmů fyzických osob 15 %.

Novela č. 36/2004 Sb.

Další z významnějších novel zákona o penzijním připojištění přišla v roce 2004, jako novela č. 36/2004 Sb. Souvisí zejména se vstupem České republiky do Evropské unie k 1. květnu 2004. Našeho penzijního připojištění se tak mohou účastnit i osoby, které mají bydliště na území jiného členského státu Evropské unie, podmínkou však je účast na důchodovém pojištění nebo na veřejném zdravotním pojištění v České republice, popřípadě musí být poživitelem důchodu z českého důchodového pojištění. Penzijním fondům se tak rozšířil okruh potenciálních klientů, například o cizince dojíždějící k nám za prací.

Novela dále přinesla penzijním fondům povinnost písemně informovat účastníky o změnách penzijních plánů, které se týkají nároků a dávek z penzijního připojištění a zakazuje, aby smlouva obsahovala zneužitelné klauzule v neprospěch účastníků.

Novela č. 230/2009 Sb.

Jedna z posledních novel týkajících se penzijního připojištění přišla v roce 2009, konkrétně se jednalo o novelu zákona o podnikání na kapitálových trzích, která nabyla účinnosti 1. srpna 2009. Pro penzijní připojištění přinesla dvě základní změny. První se týkala přestupu klienta k jinému fondu, například z důvodu vyšší výnosnosti konkurenčního penzijního fondu, který je nově zpoplatněn. Záleží na konkrétním fondu, jakou výši poplatku zvolí, nesmí však přesáhnout částku 800 Kč. Účelem zavedení tohoto poplatku bylo snížit množství přestupů mezi penzijními fondy, které jim způsobují zbytečné administrativní poplatky, na což ve výsledku doplatili všichni klienti fondu. Poplatek se však netýká účastníků, kteří své prostředky u penzijního fondu spoří déle než 5 let.

Druhá změna se týká svobodné volby zaměstnance při rozhodování, u kterého penzijního fondu si bude spořit na stáří své peníze. Zaměstnavatel nebude moci ovlivňovat zaměstnance při výběru penzijního fondu. Takové jednání by nově bylo kvalifikováno jako správní přestupek. Stejně tak penzijní fond, který má jednat v nejlepším zájmu účastníka, nesmí poskytnout zaměstnavateli žádnou úplatu, odměnu nebo nepeněžitou výhodu.

1.4 Budoucí podoba penzijního připojištění

V době psaní mé bakalářské práce došlo ke schválení reformy penzijních systémů České republiky. S účinností od 1. ledna 2013 dojde k důležitým změnám v oblasti spoření si na stáří, jimž bude věnována následující podkapitola. Využila jsem zdrojů [29], [30], [31], [32], [33], [34] a [35].

V současné době existují v České republice dva pilíře důchodového systému. I. pilíř tvoří státní průběžný systém, z něhož jsou vypláceny státní důchody. Je financován z odvodů sociálního pojistného a účast v tomto pilíři je povinná pro zaměstnance i osoby samostatně výdělečně činné. Jako III. pilíř je označováno penzijní připojištění, jemuž je věnována celá tato práce. Na rozdíl od prvního pilíře je účast ve třetím pilíři zcela dobrovolná.

Penzijní reforma se bude snažit vyřešit dva základní problémy současného stavu. Jedním z problémů je stárnutí populace, tedy zvyšující se počet důchodců, a na druhé

straně snižující se počet ekonomicky aktivních občanů. Průběžný systém se tak dostává do ekonomické nerovnováhy, což vede k deficitu I. pilíře, který není možné plně financovat z odvodů na sociální pojistné. Problémem třetího pilíře jsou nízké příspěvky účastníků na penzijní připojištění a nízké zhodnocení vložených prostředků. Zmíněné problémy by měl vyřešit vznik II. a reforma III. pilíře.

1.4.1 Důchodové spoření

Stávající první pilíř, tedy státní průběžný systém, zůstane beze změny. V návaznosti na něj však vznikne nově druhý, tzv. kapitalizační pilíř, který se bude týkat důchodového spoření. Jedná se o státem organizovaný důchodový doplňkový systém, legislativně upravený zákonem č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření. Vstup do tohoto systému bude dobrovolný a bude záviset na rozhodnutí každého z nás. Pokud se však osoba jednou rozhodne přistoupit na podmínky důchodového spoření, již z tohoto pilíře nebude moci vystoupit. Účastníkům druhého pilíře se bude na jejich osobní účet odvádět celkem 5 % z vyměřovacího základu pojistného, přičemž 3 % z této částky jsou přesměrováním původního odvodu do prvního pilíře. Zbylá 2 % musí účastníci přidat navíc z vlastních prostředků. Vzhledem k tomu, že se sníží odvod těchto občanů do I. pilíře, bude jim přiměřeně krácen státní důchod z tohoto pilíře. Při vzniku nároku na dávky z doplňkového spoření si budou moci účastníci vybrat mezi doživotním starobním důchodem s možností sjednání výplaty pozůstalostní penze na tři roky, nebo starobním důchodem na dobu 20 let. Smlouvu o důchodovém spoření bude možné uzavřít od 1. ledna 2013 s těmi penzijními společnostmi, které otevrou důchodové fondy. Penzijní společnosti blíže popíšu v následující podkapitole. Mezním věkem pro rozhodnutí, zda do druhého pilíře vstoupit či nikoliv, bude věk 35 let. Lidé budou do systému moci vstoupit nejpozději do konce kalendářního roku, ve kterém dosáhnou 35 let. Osoby v současné době starší 35 let se budou muset rozhodnout nejpozději do 1. července 2013.

1.4.2 Doplňkové penzijní spoření

Doplňkové penzijní spoření je produkt, jenž vznikne místo dnešního penzijního připojištění. Legislativně je upraveno zákonem č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, který nabude účinnosti k 1. lednu 2013, poté již nebude možné sjednávat penzijní připojištění tak, jak ho známe doposud. Prostředky budou spravovat tzv. penzijní společnosti, jenž vzniknou buď transformací stávajících penzijních fondů, nebo jako nové

subjekty. Občané, kteří již mají uzavřeno penzijní připojištění, budou automaticky převedeni do transformovaného fondu, ve kterém jim budou zachovány stávající nároky (vyjma změn týkajících se výše státního příspěvku a daňových úlev – tyto změny se dotknou i stávajících klientů). Noví klienti budou své prostředky ukládat do nových, tzv. účastnických fondů III. pilíře. Klient bude moci přestoupit z původního (transformovaného) fondu do nového systému doplňkového penzijního spoření, zpátky přestoupit už to však nepůjde.

Nyní už k hlavním změnám, jimiž dnešní penzijní připojištění projde. Jedna z důležitých změn se týká výše státního příspěvku, nově se pohybující mezi 90 Kč a 230 Kč. Výše příspěvku účastníka za kalendářní měsíc nesmí být nižší než 100 Kč (stejně tomu bylo i doposud), avšak státní příspěvek náleží pouze účastníkovi platícímu měsíčně příspěvek ve výši alespoň 300 Kč. Je-li výše měsíčního příspěvku účastníka 300 až 999 Kč, činí výše měsíčního státního příspěvku částku 90 Kč plus 20 % z částky přesahující 300 Kč. Je-li výše příspěvku 1 000 a více Kč, činí státní příspěvek částku 230 Kč. Pro srovnání uvedu v následující tabulce vybrané výše měsíčního příspěvku účastníka a tomu odpovídající výši státního příspěvku pro současné penzijní připojištění a budoucí penzijní spoření.

Měsíční příspěvek účastníka (v Kč)	Státní příspěvek (v Kč)	
	do konce roku 2012	od roku 2013
100	50	0
300	120	90
500	150	130
1 000	150	230

Tabulka 1.4 Porovnání státního příspěvku u doplňkovém penzijním spoření a současného penzijního připojištění

S navýšením částky, za niž je ještě poskytován státní příspěvek, dochází i ke změně v oblasti daňových úlev. Od svého daňového základu si totiž můžeme odečítat pouze částku, na kterou už stát neposkytuje státní příspěvky, proto si nově pro využití maximální daňové úlevy musíme spořit 24 tisíc korun ročně (doposud to bylo 18 tisíc korun ročně).

Ve smlouvách o doplňkovém penzijním spoření již nebude možné sjednat výsluhovou penzi, kdy si účastník mohl své našetřené prostředky vybrat již po 15 letech

spoření. Důležitou změnou je i oddělení majetku fondu od majetku účastníků. Klient se tak nemusí obávat, že by v případě krachu penzijní společnosti přišel o naspořené peníze.

Nově nebudou na fondy kladena tak přísná omezení v oblasti investování jako doted¹⁰. Již nebudou muset garantovat nezáporný výnos, avšak penzijní společnost bude muset ze zákona vytvořit jeden povinný účastnický fond, a to povinný konzervativní fond. Ten bude investovat podobně obezřetně jako současné penzijní fondy.¹⁰ Účastník si ve smlouvě určí strategii spoření prostředků podle svého uvážení, kdy se bude rozhodovat mezi mírou rizika a potencionálním výnosem. Změna strategie spoření je bezplatná, pokud je provedena nejvýše jednou ročně. V případě kratší doby si může penzijní společnost stanovit poplatek v maximální výši 500 Kč.

1.5 Penzijní systémy v zahraničí

Následující podkapitola je věnována stručnému popisu důchodových systémů u našich čtyř zahraničních sousedů. Při psaní jsem vycházela ze zdrojů [36], [37], [38], [39] a [40].

Slovensko

Na Slovensku fungují 3 pilíře důchodového systému. První, průběžný pilíř má na starost Sociální pojišťovna, která vznikla 1. listopadu 1994 jako veřejnoprávní instituce. Důchodová reforma, která proběhla u našich sousedů před několika lety, zavedla od 1. ledna 2005 druhý pilíř, který zastupuje 8 důchodových správcovských společností. Každá ze společností spravuje 3 důchodové fondy lišící se očekávanou výnosností a mírou rizika, konkrétně růstový, vyvážený a konzervativní fond. Tento pilíř je povinný pro osoby, kterým bylo k 1. lednu 2005 16 let a méně. Součástí systému se stanou při nástupu do prvního zaměstnání. Osoby v té době starší 16 let se mohli do 30. června 2005 rozhodnout, zda do 2. pilíře vstoupí. Pokud by tak udělaly, už by z něj nemohly vystoupit. Pokud je občan součástí druhého důchodového pilíře, je pouze 9 % z celkových 18 % hrubé mzdy, které připadají na důchodové pojištění, odvedeno do průběžného pilíře a zbylých 9 % do vybraného penzijního fondu. Třetí pilíř důchodového zabezpečení představuje nepovinné, zcela dobrovolné spoření v soukromé sféře, které stát podporuje daňovým zvýhodněním.

¹⁰ Konkrétní oblasti investování povinného konzervativního fondu jsou uvedeny v § 98 zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření.

Německo

Základ v Německu tvoří zákonné důchodové pojištění, na které každý zaměstnanec odvádí 19,5 % své hrubé mzdy. Tím povinnosti Němců končí, mají však několik možností, jak se na stáří připojistit a zajistit si tak vyšší příjem v seniorském věku. Jednou z možností je podnikové důchodové zabezpečení, kdy spoří zaměstnanec a zaměstnavatel dohromady. Příspěvky placené do podnikového zabezpečení jsou ze zákona pojištěny, takže zaměstnanec nemusí mít strach, že by v případě zániku firmy přišel o naspořené peníze. Další možností je státem podporované připojištění označované jako tzv. Riesterova renta, která je pojmenována po bývalém ministru práce a sociálních věcí.

Polsko

Polská důchodová reforma proběhla již v roce 1999. Důchodový systém má tři pilíře. První pilíř je průběžný, druhý povinný fondový a třetí zahrnuje daňově zvýhodněné zaměstnanecké fondy a soukromé spoření. Do druhého pilíře, který spravují soukromé fondy, bylo původně odváděno 7,3 % z hrubé mzdy. Během roku 2011 však došlo ke snížení o 5 %, na pouhých 2,3 %.

Rakousko

Sousední Rakousko má povinný základní průběžně financovaný penzijní systém, kam zaměstnanci přispívají 10,25 % ze mzdy a zaměstnavatelé 12,55 %. Zároveň zde také fungují tzv. zaměstnanecké fondy, které jsou garantovány kolektivními smlouvami. Příspěvky platí pouze zaměstnavatel a jsou daňově uznatelné.

2 Srovnání penzijních fondů

Následující kapitola bude věnována porovnání penzijních fondů, které by mělo být směrodatné při výběru penzijního fondu. Tato otázka v současné době již není příliš aktuální z důvodu ukončení možnosti přestupu mezi jednotlivými penzijními fondy. Nicméně i u nově vznikajícího penzijního spoření se před klientem zvažujícím o podpisu smlouvy naskytne otázka, které penzijní společnosti svěří své prostředky, přičemž kritéria porovnávání penzijních společností budou podobná jako u současných penzijních fondů, které jsou předmětem této kapitoly. Pomocí vícekritériálního rozhodování zvážím čtyři kritéria, podle kterých by se mohl člověk při výběru fondu řídit, aby vybral ten nejvhodnější. K porovnání využiji Saatyho Analytický hierarchický proces,¹¹ jehož princip blížeji nastíní následující podkapitola.

2.1 Analytický hierarchický proces

Analytický hierarchický proces (zkráceně AHP) představuje metodu na podporu vícekritériálního rozhodování založenou na párovém srovnávání. Metody vícekritériálního rozhodování slouží k výběru optimální varianty podle několika kritérií. V této podkapitole, při jejímž psaní jsem vycházela z literatury [41], popíšu, jakým způsobem přiřazujeme váhy jednotlivým kritériím.

Váhy kritérií K_1, \dots, K_m jsou definovány jako nezáporná čísla w_1, \dots, w_m , pro něž platí nerovnost $w_i \geq w_j$ právě tehdy, když rozhodovatel považuje kritérium K_i za významnější nebo stejně významné jako K_j . Pokud je součet vah roven jedné, jedná se o normované váhy označované jako v_1, \dots, v_m .

Saatyho metodu stanovení vah kritérií můžeme rozdělit do dvou kroků. Prvním krokem bude sestavení matice intenzit preferencí S , někdy označované jako Saatyho matice. Prvky matice S , označované s_{ij} , vyjadřují, kolikrát je kritérium K_i významnější než kritérium K_j . K tomuto vyjádření nám slouží Saatyem doporučená bodová stupnice od 1 do 9, jejíž význam objasňuje následující tabulka.

¹¹ Metodu Analytického hierarchického procesu vytvořil v 70. letech 20. století profesor Thomas L. Saaty.

Počet bodů	Jazykový deskriptor
1	K_i je stejně významné jako K_j .
3	K_i je slabě významnější než K_j .
5	K_i je dosti významnější než K_j .
7	K_i je prokazatelně významnější než K_j .
9	K_i je absolutně významnější než K_j .

Tabulka 2.1 Bodová stupnice s deskriptory

Pokud je K_j významnější než K_i , pak přiřadíme hodnotu $s_{ij} = \frac{1}{s_{ji}}$. Diagonální prvky

s_{ii} budou rovny jedné.

Prvky s_{ij} Saatyho matice jsou odhadem podílů (hledaných, neznámých) vah kritérií

v_i a v_j , tedy platí $s_{ij} \approx \frac{v_i}{v_j}$.

Druhým krokem již bude stanovení vah kritérií, které lze provést více způsoby. Saaty navržený způsob je výpočet vlastního vektoru matice intenzit preferencí a nebo výpočet pomocí metody nejmenších čtverců. Oba tyto postupy jsou však zejména u většího počtu kritérií početně náročnější a musí se provádět s pomocí softwaru, například Matlabu. Dobré odhady vah w_i jednotlivých kritérií lze získat i pomocí geometrických průměrů řádků Saatyho matice. Výsledné geometrické průměry jednotlivých řádků matice následně znormujeme a získáme váhy v_i .

2.2 Kritéria hodnocení penzijních fondů

Pro porovnání penzijních fondů na našem trhu jsem zvolila čtyři kritéria, a to průměrné zhodnocení penzijního fondu očištěné od inflace, náklady příštích období, základní kapitál a počet účastníků. Jako nejdůležitější kritérium pro volbu penzijního fondu považuji průměrné zhodnocení očištěné od inflace, a proto mu bude také v této podkapitole věnována největší pozornost.

Na tomto místě bych ještě ráda uvedla, že hodnoty pro tabulky a grafy v této kapitole (vyjma tabulky s výnosy), jsem čerpala z výročních zpráv jednotlivých penzijních fondů za rok 2010. V době psaní této práce ještě nebyly zveřejněny aktuálnější výroční zprávy. Ze stejného důvodu pracuji i s ČSOB Penzijním fondem Progres, jenž je sice již

dnes sloučen s ČSOB Penzijním fondem Stabilita, avšak v roce 2010 se ještě jednalo o dva penzijní fondy. Tabulka obsahující souhrnné informace o jednotlivých penzijních fondech je pro svůj rozměr uvedena až v příloze. Při psaní této kapitoly jsem mimo výročních zpráv za rok 2010 čerpala ještě ze zdrojů [42], [43], [44], [45] a [46].

Průměrné zhodnocení očištěné od inflace

Při výběru penzijního fondu bude nejspíše každého v první řadě zajímat výše ročního zhodnocení našich uložených prostředků. Při výběru bychom se však neměli řídit pouze jedním rokem, kdy mohlo dojít k výkyvu, ale posoudit vývoj zhodnocení v dlouhodobějším časovém horizontu. Mohlo by se stát, že fond mající v jednom roce nejvyšší zhodnocení, se v předešlých letech pohyboval pod průměrem.

Penzijní fondy mají ze zákona povinnost připsat klientům nezáporné zhodnocení. Na trhu však působí ještě další faktor ovlivňující zhodnocení našich prostředků, a tím je míra inflace.¹² Může tak dojít k situaci, kdy přestože penzijní fond připíše kladné zhodnocení, peníze na účtech klientů se vinou inflace znehodnotí. Následující tabulka ukazuje roční míry inflace v České republice v letech 1995 až 2010.

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Míra inflace	9,1	8,8	8,5	10,7	2,1	3,9	4,7	1,8	0,1	2,8	1,9	2,5	2,8	6,3	1	1,5

Tabulka 2.2 Míra inflace v České republice v letech 1995 – 2010 vyjádřená v procentech.

Pro srovnání penzijních fondů si zjistíme celý vývoj zhodnocení během fungování na trhu s penzijních připojištěním. Budeme však počítat s reálným zhodnocením našich prostředků, a proto veškeré výnosy očístíme od inflace podle následujícího schématu:

$$v' = \frac{\left(1 + \frac{v}{100}\right)}{\left(1 + \frac{i}{100}\right)}$$

¹² Inflace je definována jako zvyšování cenové hladiny v dané ekonomice. Pojem míra inflace potom vyjadřuje změnu cenové hladiny za určité období. Míra inflace je většinou vyjadřována v procentech a k výpočtu slouží tzv. cenové indexy, z nichž nejběžnější je index spotřebitelských cen, který odráží změny cen výrobků a služeb, které nakupují domácnosti. Měření vývoje cenové hladiny pomocí tohoto indexu je založeno na srovnání nákladů na nákup spotřebního koše výrobků a služeb ve dvou srovnávaných obdobích.

v'roční zhodnocení očištěné od inflace

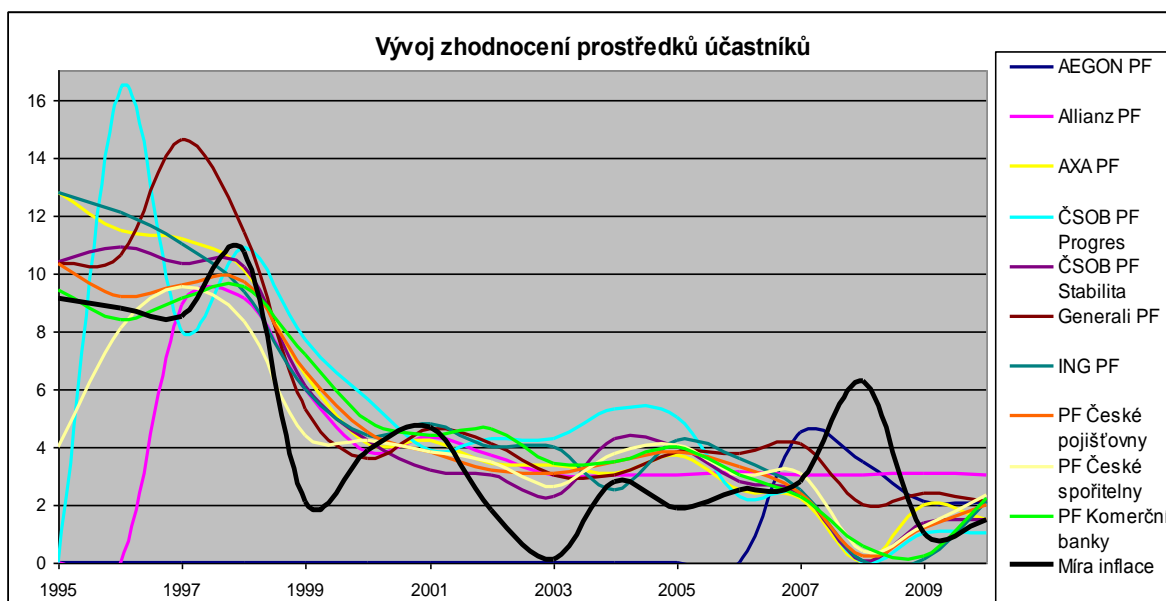
vroční zhodnocení

iroční míra inflace

Z výnosů očištěných od inflace následně u každého penzijního fondu vypočítám geometrický průměr, který bude předmětem srovnávání fondů. Tento průměr nám umožní objektivně srovnat všechny penzijní fondy, aniž by nám hodnoty skreslovala skutečnost, že některé penzijní fondy nepůsobí v České republice hned od počátku penzijního připojištění. Se dvou ročním zpožděním začal fungovat penzijní fond Allianz a nováčkem na trhu je penzijní fond AEGON, který začal působit až v roce 2007. Pro výpočet geometrického průměru jsem použila následující vzorec, kde n značí počet let fungování penzijního fondu na trhu:

$$\bar{v} = \sqrt[n]{v'_1 \cdot v'_2 \cdot \dots \cdot v'_n}$$

Od vypočítaných hodnot jsem následně odečetla jedničku a vynásobila stem, aby porovnávané průměrné zhodnocení bylo vyjádřeno v procentech. Pro lepší představu o výnosnosti fondů zde ještě uvedu graf znázorňující celý vývoj zhodnocení prostředků účastníků u jednotlivých penzijních fondů za dobu jejich existence. Tabulka s konkrétními hodnotami je kvůli svým rozměrům uvedena až na konci práce jako příloha.

Graf 2.1 Vývoj zhodnocení prostředků účastníků v procentech.

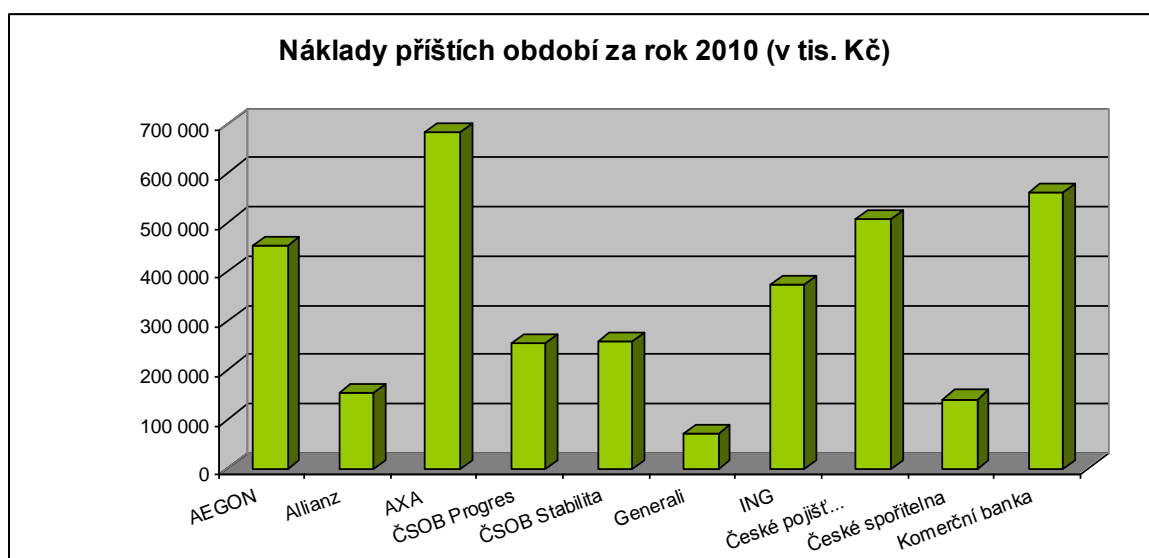
Na ose x jsou uvedeny jednotlivé roky, na ose y procentuální výnosy připsané v daných letech. Černá křivka znázorňuje vývoj míry inflace. Z grafu je patrné, že ve

většině případů se penzijním fondům dařilo udržovat výši zhodnocení nad úroveň inflace. Nejhorší byl zatím rok 2008, který byl ve znamení ekonomické krize. Zhodnocení v tomto roce kleslo u 7 z 10 penzijních fondů pod 1 %, zatímco míra inflace se vyšplhala na 6,3 %.

Náklady příštích období

Dalším důležitým kritériem při výběru jsou náklady příštích období. Jedná se o náklady, které fondy vynaložily na získání nových a udržení stávajících klientů, zahrnují tedy hlavně provize pro zprostředkovatele penzijního připojištění. Penzijní fondy mohou tyto náklady účetně odepisovat delší dobu a postupně je tak započítávat oproti výnosům fondu.

Následující graf ukazuje, jak vysoké náklady příštích období si účtovaly jednotlivé penzijní fondy v roce 2010.

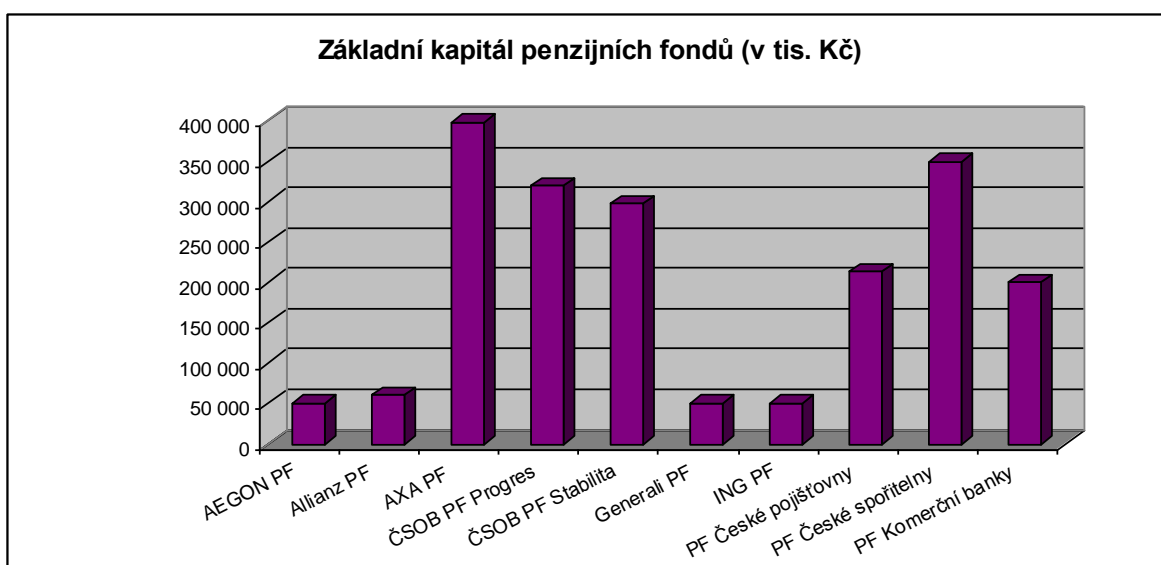

Graf 2.2 Náklady příštích období ke konci roku 2010 (v tisících Kč).

Pro náklady příštích období platí, že čím jsou nižší, tím lépe pro účastníky. Na prvním místě se tak umístil penzijní fond Generali (70 111 tisíc Kč), na posledním penzijní fond AXA (682 808 tisíc Kč). Nastává však problém, jak tyto hodnoty porovnat. Jednotlivé penzijní fondy totiž nejsou stejně velké, a je proto zřejmé, že nejmenší fond z hlediska počtu účastníků bude mít pravděpodobně i nejnižší náklady příštích období. Z tohoto důvodu použijí jako kritérium procentuální poměr nákladů příštích období k celkovému objemu prostředků účastníků.

Základní kapitál

Při rozhodování by nás mohla ovlivnit i výše základního kapitálu, která vyjadřuje určitou stabilitu a finanční zázemí společnosti. Zákon ukládá penzijním fondům minimální výši základního kapitálu, a to 50 milionů korun. Většina ze současných penzijních fondů si však základní kapitál navýšila. Na zákonem stanovené hranici si základní kapitál ponechaly 3 z 10 penzijních fondů. Penzijní fond Allianz ho zvýšil na 60 milionů korun a zbytek penzijních fondů se může pyšnit základním kapitálem 200 milionů a víc. Pro lepší názornost následuje opět graf.

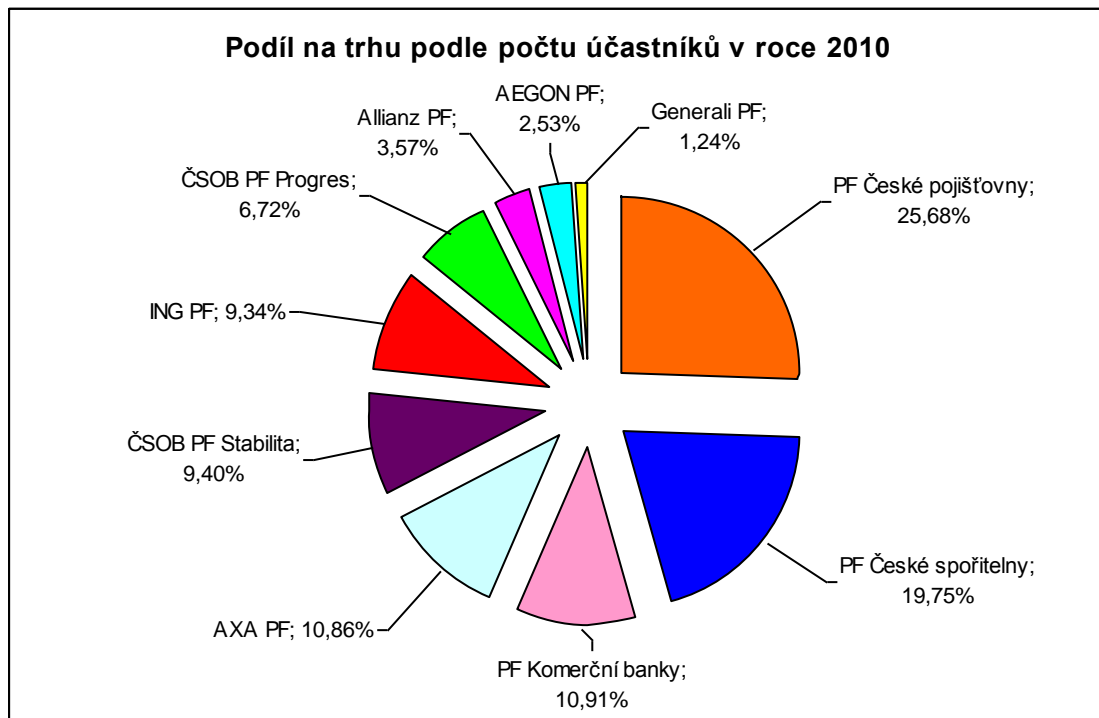

Graf 2.3 Základní kapitál penzijních fondů v tisících Kč ke konci roku 2010.

Počet účastníků

Při výběru by nás mohl ovlivnit i počet účastníků fondu, čímž bychom mohli posoudit velikost konkrétního penzijního fondu. Vysoký počet klientů penzijního fondu bude značit stabilní zázemí velké společnosti, a proto rozhodovatel dá nejspíše přednost fondu s větším počtem klientů, pokud ostatní kritéria budou na podobné úrovni.

Celkový počet účastníků penzijního připojištění dosáhl ke konci roku 2010 počtu 4 595 342 osob, přičemž největší podíl patří penzijnímu fondu České pojišťovny, který se svými 1 179 881 účastníky jako jediný přesáhl milionovou hranici. Oproti tomu na místě s nejnižším počtem účastníků skončil penzijní fond Generali (57 027 klientů). Počet klientů znázorním pomocí koláčového grafu, na němž jsou uvedeny procentní podíly na trhu jednotlivých penzijních fondů podle počtu klientů.

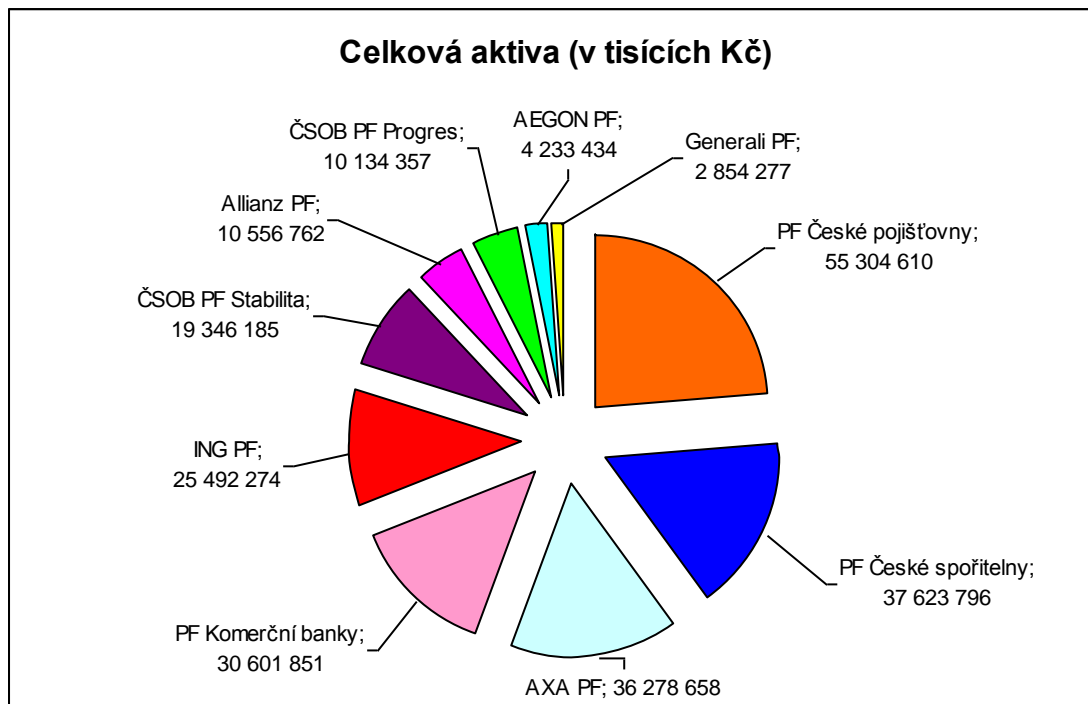

Graf 2.4 Podíl na trhu z hlediska počtu účastníků ke konci roku 2010.

Poznámka:

Možným kritériem pro srovnání penzijních fondů by mohla být i celková aktiva,¹³ která ale pravděpodobně nebudou pro běžného zájemce příliš směrodatná pro konečné rozhodnutí o volbě penzijního fondu. Nepoužiji je tedy jako kritérium, avšak alespoň pro zajímavost zde uvedu graf, na kterém bude pěkně vidět, jaký objem aktiv měly jednotlivé fondy vzhledem k celkovému objemu aktiv všech penzijních fondů, který činil ke konci roku 2010 téměř 232,5 miliardy korun.

¹³ Aktiva představují majetek podniku a zobrazují se na levé straně bilance. Na pravé straně bilance figurují pasiva, která představují zdroje krytí majetku.

Graf 2.5 Celkový objem aktiv jednotlivých penzijních fondů ke konci roku 2010.

2.3 Výběr nejvhodnějšího penzijního fondu

Po popisu kritérií již přichází prostor pro výpočet samotných vah a výběr nejvhodnějšího penzijního fondu pro uložení našich peněžních prostředků na stáří, což provedu pomocí výše popsaného AHP. Na začátku kapitoly připomenou, se kterými kritérii a variantami budu pracovat, a veškeré potřebné údaje shrnu v tzv. tabulce důsledků, v níž kritéria uspořádám podle významnosti.

K_1průměrné zhodnocení penzijního fondu v procentech (kvantitativní kritérium s rostoucí preferencí)

K_2procentuální poměr nákladů příštích období k objemu prostředků účastníků (kvantitativní kritérium s klesající preferencí)

K_3základní kapitál (kvantitativní kritérium s rostoucí preferencí)

K_4počet účastníků penzijního připojištění (kvantitativní kritérium s rostoucí preferencí)

Varianty x_1, \dots, x_{10} představují jednotlivé penzijní fondy uspořádané podle abecedy.

	K_1	K_2	K_3	K_4
x_1	0,16	12,79	50 000	116 444
x_2	0,67	1,63	60 000	164 176
x_3	0,8	2,05	398 501	499 072
x_4	1,17	2,75	320 000	308 873
x_5	0,5	1,45	297 167	431 741
x_6	1,19	2,68	50 000	57 027
x_7	0,88	1,57	50 000	429 126
x_8	0,48	0,97	213 700	1 179 881
x_9	-0,1	0,40	350 000	907 803
x_{10}	0,5	1,96	200 000	501 199

Tabulka 2.3 Tabulka důsledků

Poznámka:

Abychom mohli jednotlivé penzijní fondy na závěr správně porovnat, je zapotřebí kritérium, které je jako jediné v tabulce důsledků s klesající preferencí, upravit na preferenci rostoucí. U kritéria K_2 (podíl nákladů příštích období k celkovému objemu prostředků účastníků) tedy použijeme převrácené hodnoty, jenž jsou uvedeny v příloze v souhrnné tabulce.

Nyní si již můžeme sestavit matici intenzit preferencí S , kde jednotlivým dvojicím kritérií přiřadíme určitý počet bodů ze stupnice uváděné v tabulce 2.1. Vyjádříme tak, kolikrát je pro nás kritérium K_i významnější než kritérium K_j . Například prvek $s_{34} = 5$ vyjadřuje, že výše základního kapitálu je pro nás dosti významnější než počet účastníků fondu.

$$S = \begin{pmatrix} 1 & 5 & 7 & 9 \\ 1/5 & 1 & 7 & 9 \\ 1/7 & 1/7 & 1 & 5 \\ 1/9 & 1/9 & 1/5 & 1 \end{pmatrix}$$

Po sestavení Saatyho matice je již možno určit váhy jednotlivých kritérií. Proto na tomto místě uvedu tabulku, kde v posledních dvou sloupcích jsou vypočítány jak nenormované, tak normované váhy kritérií.

	K_1	K_2	K_3	K_4	w_i	v_i
K_1	1	5	7	9	4,2129	0,6119
K_2	1/5	1	7	9	1,8841	0,2736
K_3	1/7	1/7	1	5	0,5652	0,0821
K_4	1/9	1/9	1/5	1	0,2229	0,0324
Suma					6,8851	1

Tabulka 2.4 Váhy kritérií

Nenormované váhy w_i jsou vypočítány pomocí geometrických průměrů řádku Saatyho matice, kdy se pronásobily všechny prvky v řádku a z tohoto součinu se vypočítala n -tá odmocnina. Normované váhy v_i se potom vypočítaly vydělením jednotlivých nenormovaných vah w_i součtem všech geometrických průměrů. Jejich součet je roven jedné.

Pro určení, který penzijní fond bude nejlépe vyhovovat námi zvoleným kritériím, je ještě potřeba znormovat hodnoty z tabulky důsledků (u kritéria K_2 normujeme hodnoty $1/K_2$). Získáme tak čtyři vektory, přičemž každý z nich náleží k jednomu kritériu.

$$K_1 = (0,0256; 0,1072; 0,1280; 0,1872; 0,0800; 0,1904; 0,1408; 0,0768; -0,0160; 0,0800)$$

$$K_2 = (0,0107; 0,0845; 0,0669; 0,0499; 0,0946; 0,0514; 0,0876; 0,1418; 0,3424; 0,0702)$$

$$K_3 = (0,0251; 0,0302; 0,2003; 0,1609; 0,1495; 0,0251; 0,0251; 0,1074; 0,1759; 0,1005)$$

$$K_4 = (0,0253; 0,0357; 0,1086; 0,0672; 0,0940; 0,0124; 0,0934; 0,2568; 0,1975; 0,1091)$$

Nyní už se dostáváme k poslední části výběru nejlepšího penzijního fondu. Každý ze čtyř vektorů je třeba vynásobit výše vypočtenými normovanými váhami v_i . Takto vynásobené vektory jsou zapsány ve sloupcích následující tabulky. Poslední sloupec, obsahující součty jednotlivých řádků, nám již určí nejvhodnější penzijní fond. Bude to ten, jehož řádkový součet je nejvyšší.

Penzijní fond	$v_1 * K_1$	$v_2 * K_2$	$v_3 * K_3$	$v_4 * K_4$	Součet
AEGON PF	0,0157	0,0029	0,0021	0,0008	0,0215
Allianz PF	0,0656	0,0231	0,0025	0,0012	0,0924
AXA PF	0,0783	0,0183	0,0164	0,0035	0,1166
ČSOB PF Progres	0,1145	0,0137	0,0132	0,0022	0,1436
ČSOB PF Stabilita	0,0490	0,0259	0,0123	0,0030	0,0902
Generali PF	0,1165	0,0140	0,0021	0,0004	0,1330
ING PF	0,0862	0,0240	0,0021	0,0030	0,1152
PF České pojišťovny	0,0470	0,0388	0,0088	0,0083	0,1029
PF České spořitelny	-0,0098	0,0937	0,0144	0,0064	0,1047
PF Komerční banky	0,0490	0,0192	0,0083	0,0035	0,0800

Tabulka 2.5 Výběr nejvhodnějšího penzijního fondu

Z tabulky je patrné, že na nejlepších třech místech se umístily penzijní fondy ČSOB Progres, Generali a AXA. Naopak na místě nejhorším skončil penzijní fond AEGON, který má ve srovnání s ostatními fondy nejvyšší náklady příštích období vzhledem k objemu prostředků účastníků, což bude nejspíše způsobeno tím, že na trhu působí nejkratší dobu a musel tak vynaložit hodně prostředků na získání klientů.

3 Uspořená částka

Pro našetření sumy zajišťující uspokojivé přilepšení ke státní penzi musí člověk začít s šetřením brzy. Minimální věk pro podpis smlouvy o penzijním připojištění je 18 let. Lidé v tomto věku však ve většině případů ještě studují, nemají vlastní příjmy a ani zajištěné vlastní bydlení. Otázka finanční situace v poproduktivním věku je tedy často odsouvána na pozdější dobu.

V této kapitole ukážu, kolik si člověk uspoří po 30 letech trvání penzijního připojištění při různých výších měsíčního příspěvku. Jelikož od ledna 2013 dojde ke změně ve výších státního příspěvku, která se dotkne i stávajících smluv, provedu pro porovnání výpočty uspořených částek podle státních příspěvků platných do konce roku 2012 a od počátku roku 2013.

Pro výpočet částky, kterou si uspoříme díky penzijnímu připojištění, je možno použít online kalkulačky dostupné na stránkách penzijních fondů. Nicméně výpočty můžeme provést i sami. Já k tomu využila tabulkový procesor MS Excel. Veškeré tabulky s výpočty jsou umístěny v příloze v závěru práce.

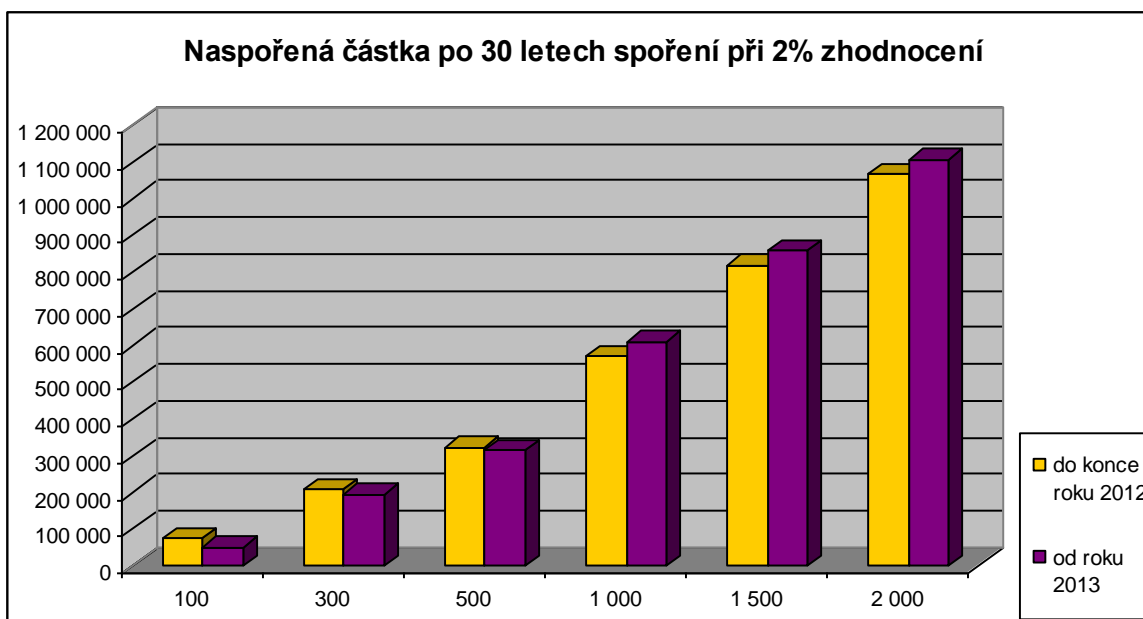
Následující tabulka shrne konečné částky uspořené po 30 letech při různých výších měsíčního příspěvku, přičemž vedle sebe bude pro porovnání uveden stav platný do konce roku 2012 a od roku 2013 (hodnoty se liší výší státního příspěvku).

Měsíční příspěvek (v Kč)	Naspořená částka po 30 letech spoření při 2 % zhodnocení (v Kč)	
	do konce roku 2012	od roku 2013
100	74 483	49 655
300	208 552	193 656
500	322 760	312 829
1 000	571 036	610 761
1 500	819 313	859 037
2 000	1 067 590	1 107 314

Tabulka 3.1 Částka uspořená po 30 letech při různých výších měsíčního příspěvku při 2% zhodnocení

Z tabulky je patrné, že současné penzijní připojištění je oproti nově vznikajícímu penzijnímu spoření výhodnější při nižších měsíčních příspěvcích, konkrétně pro příspěvky 100 Kč, 300 Kč a 500 Kč. Při vyšších měsíčních příspěvcích (v tabulce se jedná o částky 1 000 Kč, 1 500 Kč a 2 000 Kč) bude naopak výhodnější penzijní spoření. Důvodem je posunutí hranice pro udělování státního příspěvku ze 100 Kč na 300 Kč. Snahou novely je

podněcovat účastníky k ukládání vyšších příspěvků. Pro získání maximálního státního příspěvku bude muset účastník měsíčně spořit 1 000 Kč místo dosavadních 500 Kč. Získá za to však vyšší státní příspěvek, což nám ve výsledku dá vyšší naspořenou sumu, jak ukazuje tabulka. Pro lepší názornost, kdy je výhodnější penzijní připojištění a kdy nové penzijní spoření, zde uvedu graf zobrazující různé výše měsíčních úložek, kde žluté sloupce znázorňují stav do konce roku 2012 a fialové od ledna 2013.

Graf 3.1 Uspořená částka po 30 letech spoření při 2% zhodnocení při různých výších měsíčního příspěvku

Zajímavé je také zamyšlení se nad celkovým zhodnocením našich prostředků. Penzijní připojištění v sobě skýtá několik výhod, a to připisované státní příspěvky, nezáporné zhodnocení našich prostředků a v neposlední řadě daňové úlevy. Pro zjištění, jak moc je výhodně spořit si na stáří formou penzijního připojištění, vypočítám, o kolik procent se zhodnotí naše původně vložené prostředky po 30 letech. Přičemž pro výpočty jsem uvažovala, že se prostředky zhodnotily jednou ročně 2 %.

Aby výpočty celkového zhodnocení našich vložených prostředků byly objektivní, musíme počítat i s daňovými úsporami, které nám penzijní připojištění přinese. Možnost snižovat si svůj základ daně získává účastník až při příspěvcích nezakládajících nárok na státní příspěvek. Maximálně je možno od svého daňového základu odečíst 12 000 Kč ročně, což by nám při 15% dani přineslo úsporu ve výši 1 800 Kč. I zde se ovšem novelou projeví změny, a proto nyní uvedu tabulku, která shrne, jakou roční úsporu na daních

přinesou měsíční příspěvky 1 000 Kč, 1 500 Kč a 2 000 Kč do konce roku 2012 a od roku 2013.

Měsíční příspěvek (v Kč)	Roční daňová úspora	
	do roku 2012	od roku 2013
1 000	900	0
1 500	1 800	900
2 000	1 800	1 800

Tabulka 3.2 Roční daňová úspora

Při výpočtu celkového procentuálních zhodnocení našich vložených prostředků při různých měsíčních příspěvcích, jsem postupovala podle následujícího schématu:

$$\text{Celkové zhodnocení} = \left(\frac{\text{celkový stav účtu}}{\text{celkové příspěvky} - n \cdot \text{daňová úspora}} - 1 \right) * 100$$

n.....počet let

Nyní už můžeme přejít k samotné tabulce shrnující výhodnost penzijního připojištění v porovnání s penzijním spořením.

Měsíční příspěvek (v Kč)	Vložené prostředky	Celkové zhodnocení vložených prostředků	
		do konce roku 2012	od roku 2013
100	36 000	107 %	38 %
300	108 000	93 %	79 %
500	180 000	79 %	74 %
1 000	360 000	71 %	70 %
1 500	540 000	69 %	67 %
2 000	720 000	60 %	66 %

Tabulka 3.3 Celkové procentuální zhodnocení vložených prostředků (při 2% zhodnocení)

Z tabulky je patrné, že pokud při porovnávání počítáme i s daňovými úsporami, začne se v našem případě novela o penzijním spoření účastníkovi vyplácet až od nejvyššího příspěvku, tedy od 2 000 Kč. U částek 500 Kč, 1 000 Kč a 1 500 Kč není rozdíl příliš výrazný. Nejpropastnější rozdíl se objevil u nejnižšího příspěvku (100 Kč), což je dáno tím, že do konce roku 2012 dostáváme od státu ke každé stokoruně 50 Kč navíc, kdežto od ledna 2013 nedostaneme nic. Z tabulky je také zřejmé, že do konce roku 2012 nám nejvíce zhodnotí naše vložené prostředky stokorunový měsíční příspěvek, a to

o 107 %. Nicméně ve finále není naše uspořená částka nikterak závratná, pouhých 74 483 Kč, což nám ke státnímu důchodu moc nepřilepší.

Poznámka:

Velmi významnou roli na procentuálních výsledcích má zhodnocení připisované penzijním fondům. V tomto modelovém příkladu jsem uvažovala, že penzijní fond zhodnocoval prostředky účastníka jednou ročně 2 %. Pokud uvažujeme pouze stav do roku 2012, tedy současné penzijní připojištění, celkové zhodnocení našich prostředků se pohybuje v rozmezí 60 až 107 %. Kdybychom však místo 2 % uvažovali roční zhodnocení nižší, například 1 %, celkové zhodnocení by se pohybovalo v rozmezí 36 až 76 %. Oproti tomu při vyšším zhodnocení, například 3 %, bychom se pohybovali mezi 90 až 145 %. Nicméně v praxi není obvyklé, že by penzijní fond připisoval účastníkovi po celou dobu spoření konstantní zhodnocení. To se rok od roku mění, a proto jsou uvedené výpočty pouze orientační.

Závěr

Cílem mé práce bylo seznámit se se systémem penzijního připojištění v České republice, jakožto s možnou formou spoření na stáří. Popsala jsem nejdůležitější pojmy spojené s touto tematikou, penzijní fondy, důležité novelizace zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění a penzijní systémy ve vybraných zahraničních zemích.

Úkolem praktické části bylo vybrat nejvhodnější penzijní fond z hlediska čtyř kritérií (průměrný výnos očištěný od inflace, náklady příštích období, základní kapitál, počet účastníků), což jsem provedla za pomoci metody vícekriteriálního rozhodování AHP. Podle zvolených kritérií skončil na prvním místě penzijní fond ČSOB Progres, který je však již v současné době sloučen s penzijním fondem ČSOB Stabilita. Na dalších místech byly penzijní fondy Generali, AXA a ING.

Na konci práce jsem ukázala, kolik si může člověk díky penzijnímu připojištění přibližně naspořit při různých měsíčních úložkách. Ač se jeví v celkovém zhodnocení jako nejvýhodnější spořit si měsíčně pouze 100 Kč (celkové zhodnocení našich vložených prostředků přesáhlo po 30 letech spoření při 2% ročním zhodnocení 100 %), výsledná částka na našem individuálním účtu nebyla nijak závratná, pouhých 74 483 Kč. Pro využití maximálního státního příspěvku a daňových úlev je nutné spořit měsíčně 1 500 Kč. Za 30 let bychom tak na účtu měli 819 313 Kč, což je o poznání více než při ukládání minimálního příspěvku. Navíc s tímto měsíčním příspěvkem ušetří účastník každý rok 1 800 Kč na daních.

Při psaní práce došlo ke schválení zásadních změn v oblasti penzijního připojištění, které nabudou účinnosti počátkem roku 2013 a které zavádí nové penzijní spoření. Práci jsem začala psát ještě před schválením zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, což poněkud zkomplikovalo situaci v tom smyslu, že jsem po schválení tohoto zákona musela zakomponovat do již rozvržené struktury práce i zmíněné penzijní spoření.

Práce na toto téma pro mne byla velmi zajímavá a přínosná. Dozvěděla jsem se spoustu užitečných informací z oblasti penzijního připojištění v České republice a přiblížením metody AHP jsem poznala způsob, kterým si můžeme zvolit takový penzijní fond z nabídky na trhu s penzijním připojištěním, který bude odpovídat našim konkrétně zvoleným požadavkům.

Zdroje

- [1] Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění
- [2] Šulc, J., *Penzijní připojištění*, 2. aktualizované a rozšířené vydání. GRADA Publishing, a.s., Praha, 2004
- [3] Proč využít penzijního připojištění? [online], dostupné z: <http://www.finance.cz/duchody-a-penze/informace/penzijni-pripojisti/co-je-to/> [citováno 30. 8. 2011]
- [4] Cipra, T., *Penzijní pojištění a jeho výpočetní aspekty*. EDICE HZ, Praha, 1996
- [5] Pozor na záměnu penzijního připojištění s důchodovým pojištěním [online], dostupné z: http://finance.idnes.cz/pozor-na-zamenu-penzijniho-pripojisti-s-duchodovym-pojistenim-1cg-/poj.aspx?c=A090106_155554_poj_bab [citováno 30.8. 2011]
- [6] Výše příspěvku na penzijní připojištění [online], dostupné z: <http://www.finance.cz/duchody-a-penze/informace/penzijni-pripojisti/prispevky/> [citováno dne 30. 8. 2011]
- [7] Nejčastější dotazy [online], dostupné z: <http://www.pfkb.cz/faq/> [citováno dne 30. 10. 2011]
- [8] Příb, J., Voříšek, V. a kol., *Důchodové pojištění v České republice*, 6. aktualizované vydání. ANAG, Olomouc, 2000
- [9] Obchodní firma [online], dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Obchodn%C3%AD_firma [citováno dne 13. 11. 2011]
- [10] Obchodní společnosti – založení a vznik [online], dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/obchodni-spolecnosti-zalozeni-vznik-opu/1000818/46132/> [citováno dne 13. 11. 2011]
- [11] Akcie [online], dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/akcie-16372.html> [citováno dne 13. 11. 2011]
- [12] Všechny povolené penzijní fondy [online], dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/pp_p_fondy_7698.html?year=2003 [citováno dne 17. 2. 2012]
- [13] Fúze ČSOB Penzijních fondů [online], dostupné z: <http://www.csobpf.cz/cz/Aktuality/Stranky/Fuze-csob-penzijnich-fondu.aspx> [citováno dne 10. 3. 2012]
- [14] Může penzijní fond zkrachovat? [online], dostupné z: <http://www.penize.cz/16818-muze-zkrachovat-penzijni-fond> [citováno dne 14. 11. 2011]

- [15] Hospodářská soutěž [online], dostupné z:
<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/hospodarska-soutez-opu/1000818/47329/> [citováno dne 14. 11. 2011]
- [16] Penzijní připojištění se mění [online], dostupné z:
<http://www.mesec.cz/clanky/penzijni-pripojisteni-se-meni/> [citováno dne 14.11. 2011]
- [17] Depozitáři penzijních fondů v ČR [online], dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/pp_p_fondy_31454.html [citováno dne 14. 11. 2011]
- [18] Asociace penzijních fondů ČR [online], dostupné z: <http://www.apfcr.cz/> [citováno dne 14. 11. 2011]
- [19] KPMG Česká republika [online], dostupné z:
<http://www.kpmg.com/cz/cs/whatwedo/Stranky/default.aspx> [citováno dne 30. 1. 2012]
- [20] Kantor, M., *Vývoj penzijního připojištění se státním příspěvkem*, Pojistný obzor 5/2003, strana 3
- [21] Anotace zákona č. 170/1999 Sb. [online], dostupné z:
http://www.sagit.cz/pages/zpravodajxtanot.asp?cd=166&typ=r&zdroj=../_anotace/sb99170b [citováno dne 24. 11. 2011]
- [22] Daňové výhody penzijního připojištění [online], dostupné z:
<http://www.mesec.cz/pojisteni/penzijni-pripojisteni/pruvodce/danove-vyhody-penzijniho-pripojisteni/> [citováno dne 24. 11. 2011]
- [23] Daňově uznatelné výdaje [online], dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Da%C5%88ov%C3%A1_uznatelnost_v%C3%BDdaj%C5%AF [citováno dne 24. 11. 2011]
- [24] Podvojný účetnictví [online], dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Podvojn%C3%A9_%C3%BA%C4%8Detnictv%C3%AD [citováno dne 24. 11. 2011]
- [25] Jednoduché účetnictví [online], dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Jednoduch%C3%A9_%C3%BA%C4%8Detnictv%C3%AD [citováno dne 24. 11. 2011]
- [26] Penzijní připojištění: hodí se, ale vyplatí se? [online], dostupné z:
<http://ekonomika.idnes.cz/penzijni-pripojisteni-hodi-se-ale-vyplati-se-fn1-/ekonomika.aspx?c=2000M288F02A> [citováno dne 24. 11. 2011]
- [27] Anotace zákona č. 36/2004 Sb. [online], dostupné z:
http://www.sagit.cz/pages/zpravodajxtanot.asp?cd=166&typ=r&zdroj=../_anotace/sb04036a [citováno dne 27. 11. 2011]
- [28] Zákon č. 230/2009 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu

- [29] Základní aspekty reformy penzijního systému České republiky [online], dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Zakladni_aspekty_duchodova_reforma_05-2011_pdf.pdf [citováno dne 17. 2. 2012]
- [30] Slovníček pojmů [online], dostupné z: <http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/247> [citováno dne 17. 2. 2012]
- [31] Upozornění MF na některé důležité termíny a lhůty týkající se důchodové reformy [online], dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/duchodova_reforma_66979.html [citováno dne 17. 2. 2012]
- [32] Nováková, J., *Penzijní připojištění – státní příspěvky se změní i těm, kteří už smlouvu mají*. Mladá fronta DNES, strana C5, 13. 9. 2011.
- [33] Vlková, J., *Otázky a odpovědi: Jak se změní penzijní připojištění?* Mladá fronta DNES, strana D2, 16. 1. 2012.
- [34] Vlková, J., *S přestupem do nového spoření nespěchejte*. Mladá fronta DNES, strana D3, 16. 1. 2012.
- [35] Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření
- [36] Reformy určují penzijní pojištění i v zahraničí [online], dostupné z: <http://hn.ihned.cz/c1-20844170-reformy-urcuji-penzijni-pojisteni-i-v-zahranici> [citováno dne 26. 3. 2012]
- [37] Důchodová reforma na Slovensku – inspirace pro ČR? [online], dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/duchodova-reforma-na-slovensku-inspirace-pro-cr/> [citováno dne 26. 3. 2012]
- [38] Němci vsadili na dobrovolné penzijní fondy [online], dostupné z: <http://m.ceskapozice.cz/byznys/finance/nemci-vsadili-na-dobrovolne-penzijni-fondy> [citováno dne 26. 3. 2012]
- [39] Důchodová reforma sedmkrát jinak. Jak jsou na tom v zahraničí? [online], dostupné z: <http://spoctiduchod.mesec.cz/clanky/duchodova-reforma-7krat-jinak-aneb-jak-jsou-na-tom-v-zahranici/> [citováno dne 26. 3. 2012]
- [40] Důchodový systém: klíčový pilíř sociální politiky státu [online], dostupné z: <http://www.vsb.cz/export/sites-root/ekf/cerei/cs/okruhy/cisla/vol13num2/dokumenty/VOL13NUM02PAP03.pdf> [citováno dne 26. 3. 2012]
- [41] Ramík, J., *Analytický hierarchický proces (AHP) a jeho využití v malém a středním podnikání*. Slezská univerzita v Opavě, Karviná, 2000
- [42] Jak vybírat penzijní fond? – Rada odborníků [online], dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/jak-vybirat-penzijni-fond-rada-odborniku/> [citováno dne 26. 2. 2012]

- [43] Mašek, J., *Hrozba pro 4,5 milionu lidí: nižší výnosy kvůli lovu klientů*. Mladá fronta DNES, strana D1, 16. 1. 2012.
- [44] Zhodnocení prostředků účastníků [online], dostupné z:
<http://www.apfcr.cz/cs/vybrane-ekonomicke-ukazatele/zhodnoceni-prostredku-ucastniku.html> [citováno dne 11. 3. 2012]
- [45] Míra inflace – průměrný roční index 1994 – 2011 [online], dostupné z:
http://www.czso.cz/csu/dyngrafy.nsf/graf/inflace_1994_ [citováno dne 11. 3. 2012]
- [46] Jurečka, V., *Úvod do ekonomie, Učební text pro studenty neekonomických oborů*. 2. upravené vydání, Ostrava, 2008

Seznam příloh

Tabulka 1 Vývoj zhodnocení prostředků účastníků v procentech (zdroj: www.apfcr.cz)

Tabulka 2 Souhrnné informace o penzijních fondech (stav ke konci roku 2010)

Tabulka 3 až 14 Výpočty uspořené částek provedené v MS Excel pro různé výše měsíčních úložek

Příloha

Penzijní fond	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
AEGON PF	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,5	3,50	2,1	2,11
Allianz PF	-	-	8,9	9,1	6	3,8	4,36	3,71	3	3	3	3,11	3,0	3,00	3,10	3,0
AXA PF	12,8	11,45	11,2	10,1	6,5	4,1	4,25	3,41	3,36	3,1	3,7	2,5	2,2	0,00	2	1,47
ČSOB PF Progres	-	16,4	8	10,9	7,7	5,62	3,9	4,26	4,3	5,3	5,0	2,3	2,4	0,02	1,00	1,03
ČSOB PF Stabilita	10,4	10,9	10,3	10,2	6,1	4,2	3,2	3	2,3	4,3	4,0	2,8	2,4	0,05	1,37	1,49
Generali PF	10,3	10,61	14,6	11,4	5,3	3,6	4,6	4,1	3	3,0	3,81	3,74	4,1	2,00	2,4	2,1
ING PF	12,8	12,1	11	9,34	6	4,4	4,8	4	4	2,5	4,2	3,6	2,5	0,04	0,1	2,1
PF České pojišťovny	10,3	9,2	9,6	9,72	6,6	4,5	3,8	3,2	3,1	3,5	3,8	3,3	2,4	0,20	1,2	2,0
PF České spořitelny	4	8,1	9,5	8,33	4,4	4,2	3,8	3,5	2,64	3,74	4,03	3,04	3,1	0,40	1,28	2,34
PF Komerční banky	9,44	8,36	9,1	9,5	7,2	4,89	4,4	4,63	3,4	3,5	4,0	3,0	2,3	0,58	0,24	2,23

Tabulka 1 Vývoj zhodnocení prostředků účastníků v procentech (zdroj: www.apfcr.cz)

Penzijní fond	Průměrné zhodnocení (v %)	Náklady příštích období (v tis. Kč)	Prostředky účastníků (v tis. Kč)	NPO/prostředky účastníků (v %)	1/(NPO/prostř. účastníků)	Základní kapitál (v tis. Kč)	Počet účastníků	Podíl na trhu podle počtu účastníků (v %)	Celková aktiva (v tis. Kč)
AEGON PF	0,16	452 760	3 538 981	12,79	0,0782	50 000	116 444	2,53	4 233 434
Allianz PF	0,67	155 085	9 538 981	1,63	0,6151	60 000	164 176	3,57	10 556 762
AXA PF	0,80	682 808	33 245 247	2,05	0,4869	398 501	499 072	10,86	36 278 658
ČSOB PF Progres	1,17	255 222	9 270 520	2,75	0,3632	320 000	308 873	6,72	10 134 357
ČSOB PF Stabilita	0,50	258 015	17 762 848	1,45	0,6884	297 167	431 741	9,40	19 346 185
Generali PF	1,19	70 111	2 616 189	2,68	0,3731	50 000	57 027	1,24	2 854 277
ING PF	0,88	374 959	23 910 462	1,57	0,6377	50 000	429 126	9,34	25 492 274
PF České pojišťovny	0,48	505 277	52 124 745	0,97	1,0316	213 700	1 179 881	25,68	55 304 610
PF České spořitelny	-0,10	141 175	35 173 368	0,40	2,4915	350 000	907 803	19,75	37 623 796
PF Komerční	0,50	561 983	28 718 275	1,96	0,5110	200 000	501 199	10,91	30 601 851
Celkem	-	3 457 395	215 899 616	-	7,2767	1 989 368	4 595 342	100,00	232 426 204

Tabulka 2 Souhrnné informace o penzijních fondech (stav ke konci roku 2010)

Počet let spoření	Celkové příspěvky	Celkové státní příspěvky	Roční zhodnocení prostředků	Celkový stav účtu
1	1 200	600	36	1 836
2	2 400	1 200	109	3 709
3	3 600	1 800	219	5 619
4	4 800	2 400	367	7 567
5	6 000	3 000	555	9 555
6	7 200	3 600	782	11 582
7	8 400	4 200	1 049	13 649
8	9 600	4 800	1 358	15 758
9	10 800	5 400	1 709	17 909
10	12 000	6 000	2 104	20 104
11	13 200	6 600	2 542	22 342
12	14 400	7 200	3 025	24 625
13	15 600	7 800	3 553	26 953
14	16 800	8 400	4 128	29 328
15	18 000	9 000	4 751	31 751
16	19 200	9 600	5 422	34 222
17	20 400	10 200	6 142	36 742
18	21 600	10 800	6 913	39 313
19	22 800	11 400	7 735	41 935
20	24 000	12 000	8 610	44 610
21	25 200	12 600	9 538	47 338
22	26 400	13 200	10 521	50 121
23	27 600	13 800	11 559	52 959
24	28 800	14 400	12 655	55 855
25	30 000	15 000	13 808	58 808
26	31 200	15 600	15 020	61 820
27	32 400	16 200	16 292	64 892
28	33 600	16 800	17 626	68 026
29	34 800	17 400	19 023	71 223
30	36 000	18 000	20 483	74 483

Tabulka 3 Uspořená částka při měsíčním příspěvku 100 Kč (2% zhodnocení) – do konce roku 2012

Počet let spoření	Celkové příspěvky	Celkové státní příspěvky	Roční zhodnocení prostředků	Celkový stav účtu
1	1 200	0	24	1 224
2	2 400	0	72	2 472
3	3 600	0	146	3 746
4	4 800	0	245	5 045
5	6 000	0	370	6 370
6	7 200	0	521	7 721
7	8 400	0	700	9 100
8	9 600	0	906	10 506
9	10 800	0	1 140	11 940
10	12 000	0	1 402	13 402
11	13 200	0	1 695	14 895
12	14 400	0	2 016	16 416
13	15 600	0	2 369	17 969
14	16 800	0	2 752	19 552
15	18 000	0	3 167	21 167
16	19 200	0	3 614	22 814
17	20 400	0	4 095	24 495
18	21 600	0	4 609	26 209
19	22 800	0	5 157	27 957
20	24 000	0	5 740	29 740
21	25 200	0	6 359	31 559
22	26 400	0	7 014	33 414
23	27 600	0	7 706	35 306
24	28 800	0	8 436	37 236
25	30 000	0	9 205	39 205
26	31 200	0	10 013	41 213
27	32 400	0	10 861	43 261
28	33 600	0	11 751	45 351
29	34 800	0	12 682	47 482
30	36 000	0	13 655	49 655

Tabulka 4 Uspořená částka při měsíčním příspěvku 100 Kč (2% zhodnocení) – od roku 2013

Počet let spoření	Celkové příspěvky	Celkové státní příspěvky	Roční zhodnocení prostředků	Celkový stav účtu
1	3 600	1 440	101	5 141
2	7 200	2 880	304	10 384
3	10 800	4 320	613	15 733
4	14 400	5 760	1 028	21 188
5	18 000	7 200	1 553	26 753
6	21 600	8 640	2 189	32 429
7	25 200	10 080	2 938	38 218
8	28 800	11 520	3 803	44 123
9	32 400	12 960	4 787	50 147
10	36 000	14 400	5 890	56 290
11	39 600	15 840	7 117	62 557
12	43 200	17 280	8 469	68 949
13	46 800	18 720	9 949	75 469
14	50 400	20 160	11 559	82 119
15	54 000	21 600	13 302	88 902
16	57 600	23 040	15 181	95 821
17	61 200	24 480	17 198	102 878
18	64 800	25 920	19 356	110 076
19	68 400	27 360	21 659	117 419
20	72 000	28 800	24 108	124 908
21	75 600	30 240	26 707	132 547
22	79 200	31 680	29 459	140 339
23	82 800	33 120	32 366	148 286
24	86 400	34 560	35 433	156 393
25	90 000	36 000	38 661	164 661
26	93 600	37 440	42 055	173 095
27	97 200	38 880	45 618	181 698
28	100 800	40 320	49 353	190 473
29	104 400	41 760	53 263	199 423
30	108 000	43 200	57 352	208 552

Tabulka 5 Uspořená částka při měsíčním příspěvku 300 Kč (2% zhodnocení) – do konce roku 2012

Počet let spoření	Celkové příspěvky	Celkové státní příspěvky	Roční zhodnocení prostředků	Celkový stav účtu
1	3 600	1 080	94	4 774
2	7 200	2 160	283	9 643
3	10 800	3 240	569	14 609
4	14 400	4 320	955	19 675
5	18 000	5 400	1 442	24 842
6	21 600	6 480	2 032	30 112
7	25 200	7 560	2 728	35 488
8	28 800	8 640	3 532	40 972
9	32 400	9 720	4 445	46 565
10	36 000	10 800	5 470	52 270
11	39 600	11 880	6 609	58 089
12	43 200	12 960	7 864	64 024
13	46 800	14 040	9 238	70 078
14	50 400	15 120	10 733	76 253
15	54 000	16 200	12 352	82 552
16	57 600	17 280	14 096	88 976
17	61 200	18 360	15 970	95 530
18	64 800	19 440	17 974	102 214
19	68 400	20 520	20 112	109 032
20	72 000	21 600	22 386	115 986
21	75 600	22 680	24 799	123 079
22	79 200	23 760	27 354	130 314
23	82 800	24 840	30 054	137 694
24	86 400	25 920	32 902	145 222
25	90 000	27 000	35 900	152 900
26	93 600	28 080	39 051	160 731
27	97 200	29 160	42 360	168 720
28	100 800	30 240	45 828	176 868
29	104 400	31 320	49 459	185 179
30	108 000	32 400	53 256	193 656

Tabulka 6 Uspořená částka při měsíčním příspěvku 300 Kč (2% zhodnocení) – od roku 2013

Počet let spoření	Celkové příspěvky	Celkové státní příspěvky	Roční zhodnocení prostředků	Celkový stav účtu
1	6 000	1 800	156	7 956
2	12 000	3 600	471	16 071
3	18 000	5 400	949	24 349
4	24 000	7 200	1 592	32 792
5	30 000	9 000	2 403	41 403
6	36 000	10 800	3 387	50 187
7	42 000	12 600	4 547	59 147
8	48 000	14 400	5 886	68 286
9	54 000	16 200	7 408	77 608
10	60 000	18 000	9 116	87 116
11	66 000	19 800	11 014	96 814
12	72 000	21 600	13 107	106 707
13	78 000	23 400	15 397	116 797
14	84 000	25 200	17 889	127 089
15	90 000	27 000	20 586	137 586
16	96 000	28 800	23 494	148 294
17	102 000	30 600	26 616	159 216
18	108 000	32 400	29 956	170 356
19	114 000	34 200	33 519	181 719
20	120 000	36 000	37 310	193 310
21	126 000	37 800	41 332	205 132
22	132 000	39 600	45 591	217 191
23	138 000	41 400	50 091	229 491
24	144 000	43 200	54 836	242 036
25	150 000	45 000	59 833	254 833
26	156 000	46 800	65 086	267 886
27	162 000	48 600	70 599	281 199
28	168 000	50 400	76 379	294 779
29	174 000	52 200	82 431	308 631
30	180 000	54 000	88 760	322 760

Tabulka 7 Uspořená částka při měsíčním příspěvku 500 Kč (2% zhodnocení) – do konce roku 2012

Počet let spoření	Celkové příspěvky	Celkové státní příspěvky	Roční zhodnocení prostředků	Celkový stav účtu
1	6 000	1 560	151	7 711
2	12 000	3 120	457	15 577
3	18 000	4 680	919	23 599
4	24 000	6 240	1 543	31 783
5	30 000	7 800	2 329	40 129
6	36 000	9 360	3 283	48 643
7	42 000	10 920	4 407	57 327
8	48 000	12 480	5 705	66 185
9	54 000	14 040	7 180	75 220
10	60 000	15 600	8 835	84 435
11	66 000	17 160	10 675	93 835
12	72 000	18 720	12 703	103 423
13	78 000	20 280	14 923	113 203
14	84 000	21 840	17 338	123 178
15	90 000	23 400	19 953	133 353
16	96 000	24 960	22 771	143 731
17	102 000	26 520	25 797	154 317
18	108 000	28 080	29 035	165 115
19	114 000	29 640	32 488	176 128
20	120 000	31 200	36 162	187 362
21	126 000	32 760	40 060	198 820
22	132 000	34 320	44 188	210 508
23	138 000	35 880	48 549	222 429
24	144 000	37 440	53 149	234 589
25	150 000	39 000	57 992	246 992
26	156 000	40 560	63 083	259 643
27	162 000	42 120	68 427	272 547
28	168 000	43 680	74 029	285 709
29	174 000	45 240	79 895	299 135
30	180 000	46 800	86 029	312 829

Tabulka 8 Uspořená částka při měsíčním příspěvku 500 Kč (2% zhodnocení) – od roku 2013

Počet let spoření	Celkové příspěvky	Celkové státní příspěvky	Roční zhodnocení prostředků	Celkový stav účtu
1	12 000	1 800	276	14 076
2	24 000	3 600	834	28 434
3	36 000	5 400	1 678	43 078
4	48 000	7 200	2 816	58 016
5	60 000	9 000	4 252	73 252
6	72 000	10 800	5 993	88 793
7	84 000	12 600	8 045	104 645
8	96 000	14 400	10 414	120 814
9	108 000	16 200	13 106	137 306
10	120 000	18 000	16 128	154 128
11	132 000	19 800	19 487	171 287
12	144 000	21 600	23 189	188 789
13	156 000	23 400	27 240	206 640
14	168 000	25 200	31 649	224 849
15	180 000	27 000	36 422	243 422
16	192 000	28 800	41 567	262 367
17	204 000	30 600	47 090	281 690
18	216 000	32 400	53 000	301 400
19	228 000	34 200	59 304	321 504
20	240 000	36 000	66 010	342 010
21	252 000	37 800	73 126	362 926
22	264 000	39 600	80 660	384 260
23	276 000	41 400	88 622	406 022
24	288 000	43 200	97 018	428 218
25	300 000	45 000	105 858	450 858
26	312 000	46 800	115 152	473 952
27	324 000	48 600	124 907	497 507
28	336 000	50 400	135 133	521 533
29	348 000	52 200	145 839	546 039
30	360 000	54 000	157 036	571 036

Tabulka 9 Uspořená částka při měsíčním příspěvku 1 000 Kč (2% zhodnocení) – do konce roku 2012

Počet let spoření	Celkové příspěvky	Celkové státní příspěvky	Roční zhodnocení prostředků	Celkový stav účtu
1	12 000	2 760	295	15 055
2	24 000	5 520	892	30 412
3	36 000	8 280	1 795	46 075
4	48 000	11 040	3 012	62 052
5	60 000	13 800	4 548	78 348
6	72 000	16 560	6 410	94 970
7	84 000	19 320	8 605	111 925
8	96 000	22 080	11 138	129 218
9	108 000	24 840	14 018	146 858
10	120 000	27 600	17 250	164 850
11	132 000	30 360	20 842	183 202
12	144 000	33 120	24 802	201 922
13	156 000	35 880	29 135	221 015
14	168 000	38 640	33 851	240 491
15	180 000	41 400	38 956	260 356
16	192 000	44 160	44 458	280 618
17	204 000	46 920	50 366	301 286
18	216 000	49 680	56 687	322 367
19	228 000	52 440	63 429	343 869
20	240 000	55 200	70 602	365 802
21	252 000	57 960	78 213	388 173
22	264 000	60 720	86 272	410 992
23	276 000	63 480	94 787	434 267
24	288 000	66 240	103 767	458 007
25	300 000	69 000	113 223	482 223
26	312 000	71 760	123 162	506 922
27	324 000	74 520	133 596	532 116
28	336 000	77 280	144 533	557 813
29	348 000	80 040	155 985	584 025
30	360 000	82 800	167 961	610 761

Tabulka 10 Uspořená částka při měsíčním příspěvku 1 000 Kč (2% zhodnocení) – od roku 2013

Počet let spoření	Celkové příspěvky	Celkové státní příspěvky	Roční zhodnocení prostředků	Celkový stav účtu
1	18 000	1 800	396	20 196
2	36 000	3 600	1 196	40 796
3	54 000	5 400	2 408	61 808
4	72 000	7 200	4 040	83 240
5	90 000	9 000	6 101	105 101
6	108 000	10 800	8 599	127 399
7	126 000	12 600	11 543	150 143
8	144 000	14 400	14 942	173 342
9	162 000	16 200	18 804	197 004
10	180 000	18 000	23 141	221 141
11	198 000	19 800	27 959	245 759
12	216 000	21 600	33 271	270 871
13	234 000	23 400	39 084	296 484
14	252 000	25 200	45 410	322 610
15	270 000	27 000	52 258	349 258
16	288 000	28 800	59 639	376 439
17	306 000	30 600	67 564	404 164
18	324 000	32 400	76 043	432 443
19	342 000	34 200	85 088	461 288
20	360 000	36 000	94 710	490 710
21	378 000	37 800	104 920	520 720
22	396 000	39 600	115 730	551 330
23	414 000	41 400	127 153	582 553
24	432 000	43 200	139 200	614 400
25	450 000	45 000	151 884	646 884
26	468 000	46 800	165 218	680 018
27	486 000	48 600	179 214	713 814
28	504 000	50 400	193 886	748 286
29	522 000	52 200	209 248	783 448
30	540 000	54 000	225 313	819 313

Tabulka 11 Uspořená částka při měsíčním příspěvku 1 500 Kč (2% zhodnocení) – do konce roku 2012

Počet let spoření	Celkové příspěvky	Celkové státní příspěvky	Roční zhodnocení prostředků	Celkový stav účtu
1	18 000	2 760	415	21 175
2	36 000	5 520	1 254	42 774
3	54 000	8 280	2 525	64 805
4	72 000	11 040	4 236	87 276
5	90 000	13 800	6 397	110 197
6	108 000	16 560	9 016	133 576
7	126 000	19 320	12 102	157 422
8	144 000	22 080	15 666	181 746
9	162 000	24 840	19 716	206 556
10	180 000	27 600	24 263	231 863
11	198 000	30 360	29 315	257 675
12	216 000	33 120	34 884	284 004
13	234 000	35 880	40 979	310 859
14	252 000	38 640	47 611	338 251
15	270 000	41 400	54 792	366 192
16	288 000	44 160	62 531	394 691
17	306 000	46 920	70 840	423 760
18	324 000	49 680	79 730	453 410
19	342 000	52 440	89 213	483 653
20	360 000	55 200	99 302	514 502
21	378 000	57 960	110 007	545 967
22	396 000	60 720	121 341	578 061
23	414 000	63 480	133 318	610 798
24	432 000	66 240	145 949	644 189
25	450 000	69 000	159 248	678 248
26	468 000	71 760	173 228	712 988
27	486 000	74 520	187 903	748 423
28	504 000	77 280	203 287	784 567
29	522 000	80 040	219 393	821 433
30	540 000	82 800	236 237	859 037

Tabulka 12 Uspořená částka při měsíčním příspěvku 1 500 Kč (2% zhodnocení) – od roku 2013

Počet let spoření	Celkové příspěvky	Celkové státní příspěvky	Roční zhodnocení prostředků	Celkový stav účtu
1	24 000	1 800	516	26 316
2	48 000	3 600	1 558	53 158
3	72 000	5 400	3 137	80 537
4	96 000	7 200	5 264	108 464
5	120 000	9 000	7 950	136 950
6	144 000	10 800	11 205	166 005
7	168 000	12 600	15 041	195 641
8	192 000	14 400	19 469	225 869
9	216 000	16 200	24 503	256 703
10	240 000	18 000	30 153	288 153
11	264 000	19 800	36 432	320 232
12	288 000	21 600	43 353	352 953
13	312 000	23 400	50 928	386 328
14	336 000	25 200	59 170	420 370
15	360 000	27 000	68 094	455 094
16	384 000	28 800	77 711	490 511
17	408 000	30 600	88 038	526 638
18	432 000	32 400	99 086	563 486
19	456 000	34 200	110 872	601 072
20	480 000	36 000	123 410	639 410
21	504 000	37 800	136 714	678 514
22	528 000	39 600	150 800	718 400
23	552 000	41 400	165 684	759 084
24	576 000	43 200	181 382	800 582
25	600 000	45 000	197 909	842 909
26	624 000	46 800	215 284	886 084
27	648 000	48 600	233 521	930 121
28	672 000	50 400	252 640	975 040
29	696 000	52 200	272 656	1 020 856
30	720 000	54 000	293 590	1 067 590

Tabulka 13 Uspořená částka při měsíčním příspěvku 2 000 Kč (2% zhodnocení) – do konce roku 2012

Počet let spoření	Celkové příspěvky	Celkové státní příspěvky	Roční zhodnocení prostředků	Celkový stav účtu
1	24 000	2 760	535	27 295
2	48 000	5 520	1 616	55 136
3	72 000	8 280	3 254	83 534
4	96 000	11 040	5 460	112 500
5	120 000	13 800	8 245	142 045
6	144 000	16 560	11 621	172 181
7	168 000	19 320	15 600	202 920
8	192 000	22 080	20 194	234 274
9	216 000	24 840	25 415	266 255
10	240 000	27 600	31 275	298 875
11	264 000	30 360	37 788	332 148
12	288 000	33 120	44 966	366 086
13	312 000	35 880	52 823	400 703
14	336 000	38 640	61 372	436 012
15	360 000	41 400	70 627	472 027
16	384 000	44 160	80 603	508 763
17	408 000	46 920	91 313	546 233
18	432 000	49 680	102 773	584 453
19	456 000	52 440	114 998	623 438
20	480 000	55 200	128 002	663 202
21	504 000	57 960	141 801	703 761
22	528 000	60 720	156 411	745 131
23	552 000	63 480	171 849	787 329
24	576 000	66 240	188 131	830 371
25	600 000	69 000	205 273	874 273
26	624 000	71 760	223 294	919 054
27	648 000	74 520	242 210	964 730
28	672 000	77 280	262 040	1 011 320
29	696 000	80 040	282 802	1 058 842
30	720 000	82 800	304 514	1 107 314

Tabulka 14 Uspořená částka při měsíčním příspěvku 2 000 Kč (2% zhodnocení) – od roku 2013